

Szczegółowy przedmiotowy system oceniania do podręcznika *Myśli i słowa* klasa 3.

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
Rozdział I. Nowe myśli, nowe horyzonty					
Leopold Staff <i>Przedśpiew</i>	– wskazuje wersy, w których ujawnia się osoba mówiąca – rozpoznaje parafrazę – zna terminy <i>postawa humanistyczna</i> i <i>stoicyzm</i> – dostrzega regularną budowę utworu – próbuje formułować podstawowe wnioski dotyczące znaczeń utworu	– rozpoznaje osobę mówiącą – wskazuje parafrazę – łączy terminy <i>postawa humanistyczna</i> i <i>stoicyzm</i> z filozofią – omawia budowę utworu – formułuje wnioski analityczne i interpretacyjne	– charakteryzuje osobę mówiącą – wyjaśnia funkcję parafrazy – wypowiada się na temat postawy humanistycznej i stoicyzmu – omawia rolę regularnej budowy wiersza – wstępnie analizuje i interpretuje utwór	– omawia światopogląd osoby mówiącej – wydobywa znaczenia związane z zastosowaną w tekście parafrazą – wyjaśnia, w czym ujawnia się postawa humanistyczna w utworze – wskazuje, w czym wyraża się stoicyzm w utworze – omawia związek regularnej budowy utworu z zawartym w nim przesłaniem – analizuje i interpretuje utwór	– samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem refleksji o postawach życiowych człowieka
Małgorzata Baranowska <i>Szczęście codzienne</i>	– czyta tekst ze zrozumieniem – wskazuje fragmenty prezentujące poglądy autorki – odtwarza informacje na	– wyjaśnia, czego dotyczy tekst – odtwarza poglądy autorki własnymi słowami – krótko wypowiada się na	– omawia zawartość treściową tekstu – komentuje poglądy autorki – wypowiada się na temat	– formułuje problematykę tekstu – ustosunkowuje się do poglądów autorki	– samodzielnie interpretuje tekst i ustosunkowuje się do zawartych w nim poglądów

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
(fragment <i>Tylko się rozejrzeć</i>)	temat źródeł szczęścia	temat źródeł szczęścia	źródło szczęścia	– tworzy rozbudowaną wypowiedź na temat źródeł szczęścia	
Jacek Malczewski <i>Śmierć</i> (reprodukcja obrazu)	– ogląda uważnie obraz – dostrzega charakterystyczne cechy kompozycji obrazu – wie, że niektóre elementy mają znaczenie symboliczne – z pomocą nauczyciela próbuje wstępnie interpretować obraz	– wymienia elementy przedstawione na obrazie – wypowiada się na temat kompozycji obrazu – wymienia elementy o znaczeniu symbolicznym – wstępnie interpretuje obraz	– omawia elementy przedstawione na obrazie – omawia kompozycję obrazu – wyjaśnia znaczenia elementów symbolicznych – interpretuje obraz	– omawia malarskie sposoby przedstawienia elementów na obrazie – ocenia kompozycję obrazu – w dłuższej wypowiedzi omawia znaczenia elementów symbolicznych – przedstawia pełną interpretację obrazu	– samodzielnie analizuje i interpretuje obraz ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania środków języka malarskiego dla eksponowania znaczeń symbolicznych
Wirtualny spacer – projektowanie zawartości płyty i jej okładki	– proponuje przykłady utworów muzycznych – proponuje prosty projekt okładki	– zbiera wyjściowy materiał muzyczny – proponuje elementy graficzne na okładkę – projektuje prostą okładkę	– gromadzi materiał muzyczny – dobiera funkcjonalne elementy graficzne na okładkę – projektuje interesującą okładkę	– gromadzi bogaty materiał muzyczny – dobiera funkcjonalne różnorodne elementy graficzne na okładkę – projektuje oryginalną okładkę	– gromadzi interesujący, bogaty materiał muzyczny – samodzielnie tworzy oryginalną, twórczą, pomysłową okładkę
Stefan Żeromski <i>Siłaczka</i>	– wymienia podstawowe elementy świata	– porządkuje elementy świata przedstawionego	– odtwarza elementy świata przedstawionego	– omawia elementy świata przedstawionego	– dokonuje samodzielnie pełnej analizy i interpretacji

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
(fragmenty)	przedstawionego – przedstawia bohaterów – nazywa postawy życiowe bohaterów – wie, na czym polega retrospekcja – rozpoznaje fragmenty o charakterze ironicznym	– krótko charakteryzuje bohaterów – krótko omawia postawy życiowe bohaterów – wyjaśnia, na czym polega retrospekcja – omawia fragmenty o wymowie ironicznej	– wyczerpująco charakteryzuje bohaterów; – wyczerpująco omawia postawy życiowe bohaterów – wyjaśnia, jakich wydarzeń dotyczy retrospekcja w utworze – wyjaśnia, czego dotyczy ironia w utworze	– dokonuje charakterystyki porównawczej bohaterów – ocenia postawy życiowe bohaterów – omawia funkcję retrospekcji w fabule utworu – wyjaśnia rolę ironii w utworze	utworu ze szczególnym uwzględnieniem scharakteryzowania i oceny postaw życiowych
Jasiek Mela <i>Poza horyzonty</i> (fragmenty)	– czyta tekst ze zrozumieniem – zbiera informacje na temat bohatera – wie, czym cechują się utwory należące do literatury faktu – według wzoru tworzy pisma użytkowe	– odtwarza informacje zawarte w tekście – wypowiada się na temat przeżyć bohatera – wie, że tekst należy do literatury faktu – tworzy pisma użytkowe	– porządkuje informacje zawarte w tekście – charakteryzuje bohatera – wyjaśnia, dlaczego tekst należy do literatury faktu – bezbłędnie tworzy pisma użytkowe	– omawia informacje zawarte w tekście – ocenia bohatera – porównuje tekst z innymi utworami należącymi do literatury faktu – tworzy pisma użytkowe zgodnie z wszystkimi wymogami danej formy wypowiedzi	– samodzielnie interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem ewolucji postawy życiowej bohatera
Tomasz Wiszniewski	– uważnie ogląda film – przedstawia bohaterów	– wypowiada się na temat wstępnych wrażeń po	– opowiada o tym, co go najbardziej zainteresowało w	– omawia tematykę i problematykę filmu	– samodzielnie analizuje i interpretuje film ze

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
Wszystko będzie dobrze (film)	– opowiada przebieg jednej, wybranej sceny filmu – opowiada zakończenie filmu	obejrzeniu filmu – opowiada o bohaterach – opowiada wybrane sceny filmu – komentuje zakończenie filmu	filmie – krótko charakteryzuje bohaterów – omawia sceny o charakterze metaforycznym – ocenia zakończenie filmu	– charakteryzuje bohaterów – wyjaśnia znaczenia zawarte w scenach o charakterze metaforycznym – omawia przesłanie filmu	szczególnym uwzględnieniem funkcji środków języka filmowego w scenach o znaczeniu metaforycznym
Wirtualny spacer – projekt teledysku	– przypomina, co to jest motyw – korzystając z pomocy, tworzy teledysk	– dostrzega powtarzalność wybranego motywu w różnych tekstach kultury – tworzy prosty teledysk	– podaje przykłady kilku tekstów kultury zawierających ten sam motyw – tworzy teledysk	– gromadzi teksty kultury zawierające ten sam motyw – tworzy ciekawy teledysk	– selekcjonuje i porządkuje teksty kultury zawierające ten motyw – samodzielnie tworzy oryginalny, atrakcyjny wizualnie teledysk
Gabriela Zapolska <i>Moralność pani Dulskiej</i> (fragmenty)	– zalicza utwór do dramatu – wypowiada się krótko na temat bohaterów – zna termin <i>dulszczyzna</i> – wyjaśnia znaczenie terminu <i>moralność</i>	– przypomina cechy dramatu jako rodzaju literackiego – omawia postępowanie bohaterów – wyjaśnia, co oznacza termin <i>dulszczyzna</i> – dostrzega ironię w tytule utworu	– wyjaśnia, dlaczego utwór jest dramatem – krótko charakteryzuje bohaterów – omawia termin <i>dulszczyzna</i> w kontekście utworu – wyjaśnia, czego dotyczy ironia w tytule utworu	– zestawia tekst z innymi utworami dramatycznymi – charakteryzuje bohaterów – omawia przykłady z życia, z którymi można łączyć termin <i>dulszczyzna</i> – komentuje tytuł utworu w kontekście sposobu kreacji świata w dramacie	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem jego problematyki moralnej

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
Barbara Ciwoniuk <i>Własny pokój</i> (fragmenty)	– dostrzega narrację pierwszoosobową w utworze – wymienia elementy świata przedstawionego – przedstawia bohatera – wie, że niektóre elementy mają charakter symboliczny	– omawia rodzaj narracji zastosowany w utworze – opowiada o elementach świata przedstawionego – zbiera informacje o bohaterze – wskazuje elementy o znaczeniach symbolicznych	– omawia efekty zastosowania narracji pierwszoosobowej w utworze – formułuje temat tekstu – opowiada o bohaterze – omawia elementy o znaczeniach symbolicznych	– omawia rolę narratora i narracji w utworze – omawia tematykę i problematykę utworu – charakteryzuje bohatera – wyjaśnia symboliczne znaczenia elementów świata przedstawionego	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem problemu samotności i wyobcowania
Andrew Wyeth <i>Świat Krystyny</i> (reprodukcja obrazu)	– ogląda uważnie obraz – wypowiada się na temat bohaterki obrazu – dostrzega główną zasadę kompozycyjną obrazu – ma świadomość symboliki niektórych elementów obrazu	– wymienia elementy świata przedstawionego na obrazie – opisuje bohaterkę przedstawioną na obrazie – wstępnie omawia kompozycję obrazu – wskazuje elementy o znaczeniach symbolicznych	– omawia najważniejsze elementy przedstawione na obrazie – omawia relację bohaterki obrazu ze światem – omawia kompozycję obrazu – omawia elementy o znaczeniach symbolicznych	– omawia warstwę przedstawieniową obrazu – wymyśla historię związaną z postacią przedstawioną na obrazie – omawia i ocenia kompozycję obrazu – wyjaśnia symboliczne znaczenia elementów obrazu	– samodzielnie analizuje i interpretuje obraz ze szczególnym uwzględnieniem środków języka malarskiego wykorzystanych do przekazania znaczeń
Wirtualny spacer – nagranie vlogera	– opracowuje recenzję według podanego wzoru – korzystając z pomocy, nagrywa wideoblog	– opracowuje krótką recenzję – nagrywa prosty wideoblog	– opracowuje recenzję – nagrywa wideoblog	– opracowuje wyczerpującą recenzję – prezentuje ciekawy wideoblog	– przedstawia recenzję spełniającą wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
					– prezentuje oryginalny, atrakcyjny treściowo i wizualnie wideoblog
Jan Kasprowicz <i>Krzak dzikiej róży</i> <i>w Ciemnych Smreczynach</i>	– wyodrębnia obrazy poetyckie – wie, że niektóre elementy mają znaczenie symboliczne – wyjaśnia, co to jest epitet złożony – wie, że opis ma charakter impresyjny	– tytułuje obrazy poetyckie – wymienia elementy symboliczne – wskazuje epitety złożone – wyjaśnia, na czym polega impresyjność opisu	– wypowiada się na temat zawartości obrazów poetyckich – omawia elementy symboliczne – określa funkcję epitetów złożonych – omawia środki językowe wpływające na impresyjność opisu	– omawia zawartość obrazów poetyckich – wyjaśnia symboliczne znaczenia poszczególnych elementów – omawia funkcję epitetów złożonych w powiązaniu z innymi środkami językowymi – wyjaśnia, z czego wynika i na czym polega impresyjność opisu poetyckiego	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem impresyjności opisu i tworzących go środków językowych
Bolesław Prus <i>Placówka</i> (fragment <i>Burza</i>)	– czyta tekst ze zrozumieniem – przypomina, na czym polega ożywienie i uosobienie – rozpoznaje mowę zależną i niezależną – określa narratora – wie, że opis ma charakter	– odtwarza zawartość treściową fragmentu – wskazuje w opisie ożywienie i uosobienie – wskazuje elementy świata, z którymi jest związana mowa niezależna	– opowiada własnymi słowami treść fragmentu – wyjaśnia, których elementów świata przedstawionego dotyczy ożywienie i uosobienie – przekształca mowę niezależną w zależną	– formułuje temat fragmentu – wyjaśnia funkcję ożywienia i uosobienia we fragmencie – omawia funkcję mowy niezależnej we fragmencie – omawia środki językowe dynamizujące narrację	– samodzielnie analizuje i interpretuje fragment ze szczególnym uwzględnieniem jego warstwy językowej

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
	ekspresyjny – według wzoru tworzy opis zjawiska przyrody	– określa narrację fragmentu – wyjaśnia, na czym polega ekspresyjność opisu – tworzy opis zjawiska przyrody	– wyjaśnia, z czego wynika dynamika narracji – wskazuje podstawowe środki językowe wpływające na ekspresyjność opisu – tworzy ciekawy, ekspresyjny lub impresyjny opis zjawiska przyrody	– wyjaśnia, z czego wynika i na czym polega ekspresyjność opisu – tworzy ciekawy, ekspresyjny lub impresyjny opis zjawiska przyrody i wykorzystuje w nim funkcjonalnie odpowiednie środki językowe	
Czesław Miłosz <i>Mały traktat o kolorach</i>	– zna definicję traktatu – podaje przykłady kilku barw o symbolicznym znaczeniu – przypomina, na czym polega epitet złożony – cytuje fragmenty, w których jest sformułowana intencja tekstu	– wyjaśnia, czym cechuje się traktat – wymienia barwy o znaczeniu symbolicznym – wymienia epitety złożone – rozpoznaje intencję tekstu	– wyjaśnia, co to znaczy <i>mały traktat</i> – omawia symboliczne znaczenie barw – omawia funkcję epitetów złożonych – formułuje intencję tekstu	– wyjaśnia znaczenie tytułu – omawia kulturowe znaczenie różnych barw – omawia funkcję epitetów złożonych w kontekście innych środków językowych użytych w tekście – omawia intencję tekstu	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem jego przesłania
Wirtualny spacer – interpretacja tekstów z e- literatury	– zna pojęcie e-literatury – wyraża swoją opinię o e- literaturze	– wyjaśnia, czym cechuje się e- literatura – proponuje sposób interpretacji tekstów e- literatury	– zapoznaje się z przykładami e-literatury – interpretuje teksty e- literatury	– omawia poznane przykłady e-literatury – ocenia teksty e-literatury	– samodzielnie analizuje i interpretuje teksty reprezentujące e-literaturę ze szczególnym uwzględnieniem jej

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
					specyfiki
Kazimierz Przerwa- Tetmajer <i>O Zwyrtale muzykancie</i> (fragmenty)	– płynnie odczytuje tekst – wie, co to jest dialektyzm – zna terminy <i>gwara</i> i <i>dialekt</i> – krótko wypowiada się na temat bohatera	– tłumaczy wybrane fragmenty tekstu na język literacki – podaje przykłady dialektyzmów – wie, czym są gwara i dialekt – opowiada o bohaterze	– korzysta z przypisów przy tłumaczeniu tekstu na język literacki – podaje różne przykłady dialektyzmów – wypowiada się na temat sposobu życia i myślenia bohatera	– tłumaczy tekst na język literacki – dzieli dialektyzmy na różne rodzaje – wyjaśnia, co to jest gwara i dialekt – omawia filozofię życia bohatera	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem zawartej w nim filozofii życia
Władysław Reymont <i>Chłopi</i> (fragment)	– wyjaśnia, czego dotyczy narracja fragmentu – zna termin <i>stylizacja gwarowa</i> – rozpoznaje dynamiczny charakter wypowiedzi	– omawia narrację fragmentu – wie, na czym polega stylizacja gwarowa – wskazuje podstawowe środki językowe dynamizujące wypowiedź	– wyodrębnia w narracji części tematyczne – wyjaśnia, na czym polega stylizacja gwarowa – nazywa wszystkie środki dynamizujące wypowiedź	– charakteryzuje narratora – omawia znaczenie stylizacji gwarowej we fragmencie – omawia sposoby dynamizowania wypowiedzi w kontekście jej tematyki	– samodzielnie analizuje i interpretuje fragment ze szczególnym uwzględnieniem dynamiki wypowiedzi
Stanisław Witkiewicz <i>Willa Koliba</i> (architektura)	– rozpoznaje architekturę jako dziedzinę sztuki – zna pojęcie stylu architektonicznego – wie, że budynek reprezentuje styl zakopiański	– przedstawia wrażenia, jakie wywołuje na nim budowla – wyjaśnia ogólnie pojęcie stylu architektonicznego – wymienia główne cechy stylu zakopiańskiego	– wymienia charakterystyczne elementy budowli – wyjaśnia pojęcie stylu architektonicznego – wymienia konstytutywne cechy stylu zakopiańskiego	– omawia charakterystyczne cechy budowli – wyjaśnia, co składa się na styl architektoniczny – omawia styl zakopiański	– wyczerpująco omawia budowlę ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki jej stylu architektonicznego

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
Wirtualny spacer – projekt fanpage’u	– zbiera podstawowe informacje o kulturze regionu – przy pomocy tworzy fanpage	– zbiera informacje o kulturze regionu – tworzy fanpage	– zbiera ważne informacje o kulturze regionu – tworzy fanpage	– zbiera i porządkuje ważne informacje o kulturze regionu – tworzy i prowadzi fanpage	– jest znawcą kultury regionu – tworzy i aktywnie prowadzi fanpage
Zebranie i powtórzenie wiadomości	– zna najważniejsze teksty zamieszczone w rozdziale i rozpoznaje ich gatunki – zna najważniejsze terminy występujące w rozdziale – według wzoru tworzy wypowiedzi pisemne w formach: cv, list motywacyjny, podanie, życiorys, opis zjawiska przyrody, charakterystyka postaci	– na prawie wszystkie teksty zamieszczone w rozdziale – rozpoznaje gatunki reprezentowane przez teksty z rozdziału – zna terminy występujące w związku z tekstami z rozdziału – tworzy wypowiedzi pisemne w formach: cv, list motywacyjny, podanie, życiorys, opis zjawiska przyrody, charakterystyka postaci	– zna wszystkie teksty zamieszczone w rozdziale i omawia ich cechy gatunkowe – wyjaśnia terminy poznane w związku z tekstami z rozdziału – bezbłędnie tworzy wypowiedzi pisemne w formach: cv, list motywacyjny, podanie, życiorys, opis zjawiska przyrody, charakterystyka postaci	– zestawia z sobą teksty z rozdziału i porządkuje je ze względu na problematykę – podaje cechy gatunków reprezentowanych przez teksty z rozdziału – funkcjonalnie posługuje się terminami pojawiającymi się w związku z tekstami z rozdziału – tworzy ciekawe i rozbudowane wypowiedzi pisemne realizujące wszystkie wymogi form: cv, list motywacyjny, podanie, życiorys, opis zjawiska przyrody, charakterystyka postaci	– samodzielnie analizuje i interpretuje teksty z rozdziału; zna, wyjaśnia i funkcjonalnie stosuje wszystkie terminy z rozdziału

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
Test sprawdzający	– wie, co to jest obraz poetycki – wie, kto to jest osoba mówiąca w wierszu – rozpoznaje środki poetyckie – wie, jakie wyrazy nazywamy synonimami – rozpoznaje nastrój wiersza – rozpoznaje elementy o znaczeniach symbolicznych – pisze list według wzoru	– wyodrębnia z wiersza obrazy poetyckie – wskazuje osobę mówiącą – wskazuje środki poetyckie – dobiera proste synonimy – określa nastrój wiersza – wskazuje elementy o znaczeniach symbolicznych – pisze list	– zestawia z sobą obrazy poetyckie – wypowiada się na temat osoby mówiącej w wierszu – zna rolę środków poetyckich – dobiera synonimy – wypowiada się na temat nastroju wiersza – omawia elementy o znaczeniach symbolicznych – pisze rozwinięty list	– omawia zawartość treściową obrazów poetyckich – charakteryzuje osobę mówiącą – określa funkcję środków poetyckich – dobiera odpowiednie synonimy – omawia nastrój wiersza, wskazuje sposoby tworzenia go – wyjaśnia znaczenia symboliczne – tworzy list, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi	– bezbłędnie i wyczerpująco odpowiada na wszystkie pytania testu
Rozdział II. Barwy codzienności					
Kazimierz Wierzyński <i>Zielono mam w głowie</i>	– wyjaśnia, o czym mówi wiersz – wie, na czym polega przerzutnia	– odczytuje główną myśl wiersza – rozpoznaje w tekście przerzutnię	– formułuje przesłanie wiersza – wyjaśnia, na czym polega przerzutnia – zbiera informacje o osobie	– wypowiada się na temat przesłania wiersza – określa funkcję przerzutni – charakteryzuje osobę	– samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem refleksji

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
	– wie, na czym polega liryka bezpośrednia – wie, że niektóre fragmenty mają charakter metaforyczny – cytuje fragmenty, na podstawie których można określić postawę życiową osoby mówiącej	– rozpoznaje w wierszu lirykę bezpośrednią – wskazuje fragmenty o znaczeniu metaforycznym – wie, o jakiej postawie życiowej jest mowa w wierszu	- mówiącej – wyjaśnia znaczenia metaforyczne – wypowiada się na temat postawy życiowej, o której jest mowa w wierszu	- mówiącą – wypowiada się na temat znaczeń naddanych utworu – przedstawia własne przemyślenia na temat postawy życiowej, o której jest mowa w wierszu	o postawach życiowych człowieka
Małgorzata Musierowicz <i>Kwiat kalafiora</i> (fragment <i>Grupa Dyskusyjna Eksperymentalny Sygnał Dobra</i>)	– wymienia główne elementy świata przedstawionego – przedstawia bohaterów – wskazuje osobę, którą uznaje za dobrego człowieka – pisze sprawozdanie według wzoru	– odtwarza elementy świata przedstawionego – krótko charakteryzuje bohaterów – krótko uzasadnia swój wybór osoby – pisze sprawozdanie	– porządkuje elementy świata przedstawionego – dokonuje pełnej charakterystyki bohaterów – w przekonujący sposób uzasadnia swój wybór osoby – pisze poprawne pod każdym względem sprawozdanie	– omawia elementy świata przedstawionego – przedstawia rozwiniętą charakterystykę bohaterów – przedstawia argumenty uzasadniające wybór osoby – pisze sprawozdanie zachowując wszystkie wymagania tej formy wypowiedzi	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem oceny postaw bohaterów
Richard Carlson <i>Nie zdręczaj się problemami, nastolatku</i>	– czyta tekst ze zrozumieniem – wie, w jakim celu został napisany tekst – wskazuje fragmenty	– wyjaśnia, o czym mówi tekst – rozpoznaje intencje tekstu – odtwarza własnymi słowami zawartość treściową	– omawia treści zawarte w tekście – formułuje intencje tekstu – omawia fragmenty dotyczące	– ustosunkowuje się do treści zawartych w tekście – omawia intencje tekstu – przedstawia własne	– samodzielnie interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem omówienia i oceny postaw życiowych

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
(fragment <i>Ciesz się, że jesteś nastolatkiem</i>)	omawiające postawę życiową – wie, czym cechuje się styl potoczny – cytuje fragmenty zawierające życiowe rady	fragmentów dotyczących postawy życiowej – rozpoznaje styl potoczny – odtwarza życiowe rady zawarte w tekście	postawy życiowej – wyjaśnia, czym cechuje się styl potoczny – omawia życiowe rady zawarte w tekście	stanowisko dotyczące postawy życiowej zaprezentowanej w tekście – omawia skutki zastosowania stylu potocznego – formułuje życiowe rady uzupełniające przesłanie tekstu	
Wirtualny spacer: tworzenie drzewa osobistego rozwoju	– ma świadomość, że należy myśleć o swoim rozwoju – przy pomocy tworzy proste drzewo osobistego rozwoju	– krótko wypowiada się na temat swojego rozwoju – tworzy proste drzewo osobistego rozwoju	– wypowiada się na temat swojego rozwoju – tworzy drzewo osobistego rozwoju	– planuje swój osobisty rozwój – tworzy rozbudowane drzewo osobistego rozwoju	– wyczerpująco przedstawia plany swojego osobistego rozwoju – tworzy rozbudowane drzewo osobistego rozwoju
Maria Pawlikowska-Jasnorzewska, Wiersze	– rozpoznaje teksty jako miniatury poetyckie – rozpoznaje osobę mówiącą – wie, że niektóre wersy mają charakter metaforyczny – zna termin <i>puenta</i>	– wie, co to jest miniatura poetycka – określa cechy wypowiadającej się osoby – wskazuje fragmenty o znaczeniach metaforycznych – rozpoznaje puentę	– wyjaśnia, czym cechuje się miniatura poetycka – wypowiada się na temat osoby mówiącej – wyjaśnia znaczenia metaforyczne – wyjaśnia, na czym polega puenta	– zestawia miniaturę poetycką z innymi utworami lirycznymi – tworzy portret psychologiczny wypowiadającej się osoby – omawia znaczenia metaforyczne – wyjaśnia funkcję puenty	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwory ze szczególnym uwzględnieniem portretu psychologicznego wpisanego w wiersze i konstrukcji utworów

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
Agnieszka Osiecka, Jeremi Przybora <i>Listy na wyczerpanym papierze</i> (fragmenty)	– rozpoznaje list wśród innych form wypowiedzi – wie, co oznacza określenie <i>subiektywny</i> – wskazuje nadawcę i odbiorcę – dostrzega przejawy uczuć i emocji zawarte w listach	– wskazuje podstawowe cechy listu jako formy wypowiedzi – wie, że listy mają charakter subiektywny – rozpoznaje relacje między nadawcą i odbiorcą – nazywa uczucia i emocje wyrażone w listach	– wymienia wszystkie cechy listu jako formy wypowiedzi – omawia charakter listów – określa relacje między nadawcą i odbiorcą – wypowiada się na temat uczuć i emocji wyrażonych w listach	– omawia cechy listu jako formy wypowiedzi – wyjaśnia, jak się ujawnia subiektywizm wypowiedzi – omawia relacje między nadawcą i odbiorcą – omawia uczucia i emocje wyrażone w listach	– samodzielnie analizuje i interpretuje listy ze szczególnym uwzględnieniem relacji między nadawcą i odbiorcą
Anthony de Mello <i>Przebudzenie</i> (fragment <i>Wstuchując się w życie</i>)	– czyta tekst ze zrozumieniem – ma świadomość, że niektóre fragmenty mają charakter metaforyczny – wskazuje fragmenty zawierające refleksje na temat sposobu życia – odczytuje życiowe rady zawarte w tekście	– odtwarza własnymi słowami treści zawarte w tekście – wskazuje fragmenty o znaczeniach metaforycznych – odtwarza refleksje na temat sposobu życia prezentowane w tekście – odtwarza własnymi słowami życiowe rady zawarte w tekście	– omawia zawartość treściową tekstu – wyjaśnia znaczenia metaforyczne zawarte w tekście – ustosunkowuje się do refleksji na temat życia zawartych w tekście – omawia życiowe rady zawarte w tekście	– ustosunkowuje się do treści zawartych w tekście – omawia fragmenty o znaczeniach metaforycznych – przedstawia swoje refleksje na temat sposobu życia – formułuje życiowe rady związane z treścią tekstu	– samodzielnie interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem refleksji na temat sposobu życia
Wirtualny spacer: projekt komentarza	– zna określenie <i>hejt internetowy</i> – próbuje stworzyć prosty	– wie, na czym, polega hejt internetowy – tworzy prosty komentarz	– wyjaśnia, na czym polega hejt internetowy – tworzy komentarz	– ustosunkowuje się do hejtu internetowego – tworzy interesujący	– świadomie, czynnie przeciwstawia się hejtowi internetowemu

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
	komentarz – wie, że hejt jest nagannym zachowaniem	– nie akceptuje hejtu internetowego	– przeciwstawia się hejtowi internetowemu	komentarz – czynnie przeciwstawia się hejtowi internetowemu	– reaguje na przejawy agresji w sieci – tworzy pozytywne komentarze
Bolesław Leśmian <i>Dziewczyna</i>	– wie, że utwór jest balladą – dostrzega mieszanie realizmu z fantastyką – rozpoznaje narratora w utworze – dostrzega neologizmy w tekście	– wymienia cechy ballady jako gatunku – wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne – przypomina, kim jest narrator w utworze – wskazuje neologizmy	– wyjaśnia, dlaczego utwór jest balladą – omawia elementy realistyczne i fantastyczne – omawia postawę narratora – omawia budowę i znaczenie neologizmów	– omawia tekst jako balladę w kontekście innych utworów tego gatunku – określa relacje między elementami realistycznymi i fantastycznymi – omawia relację narratora z elementami świata przedstawionego – omawia funkcję neologizmów	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem zawartej w nim wizji świata
Aleksander Minorski <i>Ikarz nad Dunajca</i> (fragmenty)	– przypomina postać Ikarza z mitu – wie, że tekst jest opowieścią biograficzną – wymienia najważniejsze elementy świata	– krótko przypomina treść mitu o Ikarze – wyjaśnia, czym cechuje się opowieść biograficzna – porządkuje elementy świata przedstawionego	– wyjaśnia symbolikę postaci Ikarza – sytuuje opowieść biograficzną na granicy literatury faktu i literatury pięknej	– wyjaśnia, na czym polega motyw ikaryjski w kulturze – wyjaśnia, dlaczego tekst jest opowieścią biograficzną – omawia elementy świata przedstawionego	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem oceny postawy bohatera

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
	przedstawionego – wskazuje fragmenty opisujące emocje i przeżycia – według wzoru tworzy opis przeżyć	– nazywa emocje i przeżycia – tworzy opis przeżyć	– opowiada swoimi słowami o elementach świata przedstawionego – wskazuje i omawia źródła emocji i przeżyć – tworzy ciekawy opis przeżyć	– omawia przeżycia i emocje bohatera w kontekście jego dokonań – tworzy opis przeżyć, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi	
Józef Mehoffer <i>Dziwny ogród</i> (reprodukcja obrazu)	– dostrzega najważniejsze składniki świata przedstawionego na obrazie – dostrzega zasadę kompozycyjną obrazu – dostrzega światło i cień na obrazie – podaje przymiotniki określające nastrój obrazu – wie, że niektóre elementy mają charakter symboliczny – podaje własne skojarzenia związane z tytułem obrazu	– wymienia elementy świata przedstawionego na obrazie – wstępnie omawia kompozycję obrazu – wskazuje elementy związane ze światłem i cieniem – określa nastrój obrazu – wskazuje elementy o znaczeniach symbolicznych – wyjaśnia, jak rozumie tytuł obrazu	– omawia składniki świata przedstawionego na obrazie – omawia kompozycję obrazu – omawia elementy związane ze światłem i cieniem – wypowiada się na temat nastroju obrazu – omawia elementy o znaczeniach symbolicznych – uzasadnia tytuł obrazu	– tworzy rozwiniętą wypowiedź na temat świata przedstawionego na obrazie – ocenia kompozycję obrazu – omawia funkcję światła i cienia na obrazie – wskazuje malarskie sposoby kreowania nastroju – wyjaśnia symboliczne znaczenia obrazu – omawia tytuł obrazu w związku z jego warstwą przedstawieniową	– samodzielnie analizuje i interpretuje obraz ze szczególnym uwzględnieniem środków języka malarskiego wykorzystanych do kreowania znaczeń symbolicznych
Wirtualny spacer: quiz	– proponuje zagadnienia do pytań	– układa kilka pytań do quizu – bierze udział w quizie	– układa pytania do quizu – bierze czynny udział w quizie	– układa ciekawe pytania do quizu	– tworzy quiz – bierze aktywny udział

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
	– stara się brać udział w quizie			– bierze aktywny udział w quizie	w quizie
Józef Czechowicz <i>Modlitwa żałobna</i>	– zna termin <i>katastrofizm</i> – tworzy proste związki wyrazowe – wskazuje wersy, w których ujawnia się osoba mówiąca – wskazuje wersy przekazujące znaczenia metaforyczne – wyczuwa intencje wypowiedzi poetyckiej	– stosuje termin <i>katastrofizm</i> w zdaniach – tworzy związki wyrazowe – rozpoznaje osobę mówiącą w wierszu – próbuje wyjaśniać znaczenia metaforyczne – werbalizuje intencje wypowiedzi poetyckiej	– wyjaśnia termin <i>katastrofizm</i> – tworzy ciekawe związki wyrazowe – charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu – wyjaśnia znaczenia metaforyczne – omawia intencje wypowiedzi poetyckiej	– wyjaśnia, dlaczego wiersz ma wymowę katastroficzną – tworzy związki wyrazowe dotyczące utworu – tworzy portret psychologiczny osoby mówiącej – interpretuje fragmenty o wymowie metaforycznej – wypowiada się na temat intencji zawartych w utworze	– samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz
Małgorzata Musierowicz <i>Feblik</i> (fragment <i>Życiowe zobowiązania</i>)	– wymienia bohaterów – wskazuje fragmenty prezentujące odczucia bohaterów – wie, o czym rozmawiają bohaterowie – przypomina, co to jest motyw	– wydobywa z tekstu informacje o bohaterach – nazywa odczucia bohaterów – formułuje temat rozmowy bohaterów – podaje tytuły innych utworów literackich zawierających motyw śmierci	– odtwarza informacje na temat bohaterów – omawia odczucia bohaterów – odtwarza treść rozmowy bohaterów – podaje kilka przykładów tekstów kultury zawierających motyw śmierci	– odtwarza i porządkuje informacje na temat bohaterów – wypowiada się na temat odczuć bohaterów – ustosunkowuje się do rozmowy bohaterów – podaje różnorodne przykłady	– samodzielnie analizuje i interpretuje fragment w kontekście innych tekstów kultury zawierających motyw śmierci

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
				tekstów kultury zawierających motyw śmierci	
Kinga Dębska <i>Moje córki krowy</i> (film)	– ogląda uważnie film – wskazuje powiązania rodzinne między bohaterami – ma świadomość, że niektóre sceny mają charakter metaforyczny – wstępnie wypowiada się na temat kreacji aktorskich – wie, że film jest tragikomedią	– przedstawia swoje wrażenia po obejrzeniu filmu – omawia relacje rodzinne przedstawione w filmie – wskazuje sceny o znaczeniach metaforycznych – omawia kreacje aktorskie – wie, co to jest tragikomedial	– wypowiada się ogólnie o filmie – ocenia relacje rodzinne przedstawione w filmie – omawia znaczenia metaforyczne wybranej sceny filmowej – wstępnie ocenia kreacje aktorskie – wyjaśnia, co to jest tragikomedial	– przedstawia swoją ocenę filmu – odmawia i ocenia sposób pokazania relacji rodzinnych w filmie – wyjaśnia metaforyczne znaczenia filmu – ocenia kreacje aktorskie – uzasadnia tezę, że film jest tragikomedią	– samodzielnie analizuje i interpretuje film ze szczególnym uwzględnieniem środków kreujących metaforyczne znaczenia
Wirtualny spacer: relacja z podjętych działań na rzecz potrzebujących	– stara się brać udział w inicjatywach środowiskowych – przygotowuje krótką relację z przeprowadzonych działań	– bierze udział w inicjatywach środowiskowych – przygotowuje relację z przeprowadzonych działań	– bierze aktywny, czynny udział w inicjatywach środowiskowych – przygotowuje interesującą relację z przeprowadzonych działań	– inicjuje działania na rzecz środowiska – przygotowuje wyczerpującą relację z przeprowadzonych działań	– przeprowadza rozpoznanie potrzeb w środowisku, inicjuje działania na jego rzecz – prezentuje wyczerpującą interesującą relację z podjętych działań, przedstawia ich efekty

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
Julian Przyboś <i>Rezolucja</i>	– wie, co to jest rezolucja – zna termin <i>awangarda</i> – wskazuje przykłady metafor w wierszu – wie, czego dotyczy tytułowa rezolucja – wskazuje główne cechy formalne utworu	– wyjaśnia, co to jest rezolucja – wyjaśnia termin <i>awangarda</i> – wyjaśnia proste metafory – wie, jaki temat podejmuje utwór – wskazuje cechy formy wiersza	– wyjaśnia na przykładach, co to jest rezolucja – wyjaśnia na przykładach termin <i>awangarda</i> – tłumaczy znaczenia metaforyczne wiersza – omawia temat podjęty w utworze – omawia formę utworu	– wyjaśnia tytuł utworu – wyjaśnia, kiedy dzieło sztuki ma charakter awangardowy – interpretuje znaczenia metaforyczne – omawia refleksje zawarte w wierszu – omawia utwór jako przykład wiersza awangardowego	– samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem jego metaforycznych znaczeń
Miron Białoszewski <i>namuszowywani e</i>	– wymienia nazwy kilku muz mitologicznych – wie, że wiersz reprezentuje poezję lingwistyczną – wie, że wiersz mówi o akcie tworzenia – wskazuje formy gramatyczne, w których ujawnia się osoba mówiąca – przypomina, co to jest neologizm – wyjaśnia znaczenie terminu <i>kreacja</i>	– zna nazwy muz mitologicznych – wie, na czym polega poezja lingwistyczna – określa temat wiersza – wskazuje osobę mówiącą – wskazuje neologizmy – w kilku zdaniach wypowiada się na temat istoty aktu tworzenia	– zna atrybuty kilku muz mitologicznych – omawia najważniejsze wyróżniki poezji lingwistycznej – wyjaśnia tytuł utworu – ustala, kim może być osoba mówiąca – wyjaśnia znaczenia neologizmów – wyjaśnia, na czym polega akt poetyckiej kreacji	– przedstawia wszystkie muzy mitologiczne – wyjaśnia, czym cechuje się poezja lingwistyczna – omawia znaczenia utworu – przedstawia osobę mówiącą – omawia funkcję neologizmów – tworzy rozbudowaną wypowiedź dotyczącą aktu poetyckiej kreacji	– samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem jego języka

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
Jan Vermeer <i>W pracowni artysty</i> (reprodukcja obrazu)	– wie, że obraz to scena rodzajowa – wymienia najważniejsze elementy warstwy przedstawieniowej – wie, co to są plany obrazu – dostrzega główne cechy kompozycji obrazu – dostrzega harmonię i symetrię obrazu – wie, że niektóre elementy mają znaczenie symboliczne	– określa rodzaj obrazu – wymienia elementy przedstawione na obrazie – wymienia plany obrazu – krótko omawia kompozycję obrazu – wskazuje elementy tworzące harmonię i symetrię obrazu – wymienia elementy symboliczne	– wyjaśnia, co nazywamy sceną rodzajową – omawia elementy przedstawione na obrazie – omawia plany obrazu – omawia kompozycję obrazu – wypowiada się na temat harmonii i symetrii obrazu – omawia elementy symboliczne na obrazie	– omawia malarstwo rodzajowe w kontekście innych typów malarstwa – omawia warstwę przedstawieniową obrazu – omawia relacje między planami obrazu – ocenia kompozycję obrazu – omawia harmonię i symetrię na obrazie w kontekście znaczeń, które kreuje dzieło – wyjaśnia znaczenia elementów symbolicznych	– samodzielnie analizuje i interpretuje obraz ze szczególnym uwzględnieniem jego znaczeń symbolicznych
Wirtualny spacer: gry językowe	– bierze udział w przygotowaniu gry językowej – stara się brać udział w grze językowej	– przygotowuje prostą grę językową – bierze udział w grze językowej	– przygotowuje grę językową – bierze udział w grze językowej	– przygotowuje ciekawą grę językową – bierze aktywny udział w grze językowej	– samodzielnie przygotowuje ciekawą, oryginalną grę językową, bierze w niej aktywny udział
Maria Dąbrowska <i>Noce i dnie</i> (fragmenty)	– wymienia główne elementy świata przedstawionego – wyodrębnia opisy przyrody – przypomina rodzaje narracji	– odtwarza elementy świata przedstawionego – omawia opisy przyrody – określa rodzaj narracji	– omawia elementy świata przedstawionego – interpretuje opisy przyrody – dostrzega obiektywizm	– tworzy rozbudowaną wypowiedź na temat elementów świata przedstawionego	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem zawartych

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
	– zna termin <i>realizm</i>	zastosowany w utworze – wie, czym cechuje się realizm jako konwencja literacka	narracji – omawia podstawowe wyznaczniki realizmu jako konwencji literackiej	– wyjaśnia związek opisów przyrody z fabułą utworu – komentuje relacje między narracją a światem przedstawionym – wyjaśnia, co to znaczy, że utwór ma charakter realistyczny	w nim refleksji na temat życia
Jan Lechoń <i>Czerwone wino</i>	– wie, że w kulturze pory roku mają znaczenie symboliczne – wskazuje formy gramatyczne ujawniające osobę mówiącą – wskazuje wersy zawierające refleksje	– wyjaśnia symbolikę wybranej pory roku – wskazuje osobę mówiącą w wierszu – wyjaśnia, czego dotyczą refleksje zawarte w wierszu	– wyjaśnia symbolikę pór roku – wypowiada się na temat osoby mówiącej w wierszu – omawia refleksje zawarte w wierszu	– tworzy rozbudowaną wypowiedź poświęconą symbolice por roku – charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu – ustosunkowuje się do refleksji zawartych w wierszu	– samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem zawartych w nim refleksji
Marcin Popkiewicz <i>Rewolucja energetyczna</i> (fragmenty)	– czyta tekst ze zrozumieniem – dzieli tok wywodu na części tematyczne – dostrzega intencje tekstu – zna termin <i>ekologizm</i>	– wie, czego dotyczy tekst – odtwarza najważniejsze przesłania tekstu – formułuje intencje tekstu – wyjaśnia, co to jest ekologizm	– wyjaśnia, czego dotyczy tekst – odtwarza tok wywodu autora – omawia intencje tekstu – rozróżnia terminy <i>ekologizm</i> i <i>ekologia</i>	– wydobywa z tekstu najważniejsze tezy – ustosunkowuje się do wywodu autora – ocenia intencje tekstu – wyjaśnia, co to jest	– samodzielnie interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem jego przesłania

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
				ekologizm w kontekście ekologii	
Wirtualny spacer: prezentacja filmików	– zna terminy <i>ekologia</i> i <i>ekologizm</i> – bierze udział w przygotowaniu filmu związanego z ekologią i ekologizmem	– odróżnia ekologię od ekologizmu – przygotowuje prosty film związany z ekologią i ekologizmem	– wyjaśnia różnice między ekologią i ekologizmem – przygotowuje film związany z ekologią i ekologizmem	– tworzy rozbudowaną wypowiedź, w której wyjaśnia różnicę między ekologią i ekologizmem – przygotowuje ciekawy, oryginalny filmik związany z ekologią i ekologizmem	– tworzy ciekawą prezentację na temat ekologii i ekologizmu
Julian Tuwim <i>Kwiaty polskie</i> (fragment <i>Modlitwa</i>)	– wskazuje formy gramatyczne ujawniające podmiot liryczny – cytuje wersy zawierające nazwy wartości – dostrzega nawiązania do Biblii – odtwarza najważniejsze refleksje związane z ojczyzną	– rozpoznaje osobę mówiącą – nazywa wartości, o których jest mowa w wierszu – wskazuje nawiązania do Biblii – odtwarza obraz ojczyzny zawarty w wierszu	– charakteryzuje osobę mówiącą – omawia wartości, o których jest mowa w wierszu – omawia nawiązania do Biblii – wypowiada się na temat obrazu ojczyzny zawartego w utworze	– tworzy dłuższą wypowiedź, w której przedstawia i charakteryzuje osobę mówiącą – ustosunkowuje się do wartości, o których jest mowa w utworze – omawia funkcje nawiązań biblijnych – ustosunkowuje się do refleksji dotyczących ojczyzny	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór, ustosunkowuje się do przedstawianej w nim wizji ojczyzny
Rafał Kosik <i>Trzy cyfry, tysiąc</i>	– wymienia główne elementy świata przedstawionego	– wymienia elementy świata przedstawionego	– porządkuje elementy świata przedstawionego	– omawia elementy świata przedstawionego	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
<i>kombinacji</i> (fragmenty)	– przedstawia bohaterów – dostrzega główne motywy działania bohaterów – wie, że niektóre elementy świata przedstawionego mają znaczenie symboliczne	– wydobywa informacje o bohaterach – rozpoznaje motywy działania bohaterów – wskazuje składniki świata przedstawionego o znaczeniach symbolicznych	– wypowiada się na temat bohaterów – omawia motywy działania bohaterów – wypowiada się na temat elementów świata przedstawionego o znaczeniach symbolicznych	– charakteryzuje bohaterów – ocenia motywy działania bohaterów – wyjaśnia symboliczne znaczenia elementów świata przedstawionego	szczególnym uwzględnieniem motywów działania bohaterów i ich oceny
Marcin Wandałowski <i>Nasz język – łączy czy dzieli</i> (rozmowa z Jerzym Bralczykiem)	– odróżnia wywiad od innych wypowiedzi publicystycznych – wie, czego dotyczy wywiad – zna podstawowe składniki aktu komunikacji językowej – wydobywa z tekstu informacje dotyczące zmian we współczesnym języku	– wie, czym cechuje się wywiad jako wypowiedź publicystyczna – formułuje temat wywiadu – wie, na czym polega komunikacja językowa – odtwarza własnymi słowami informacje dotyczące zmian we współczesnym języku	– omawia cechy wywiadu jako wypowiedzi publicystycznej – odtwarza główne myśli wypowiedzi rozmówcy – omawia poszczególne składniki aktu komunikacji językowej – omawia zmiany językowe, o których jest mowa w tekście	– wyjaśnia, dlaczego tekst reprezentuje wywiad jako wypowiedź publicystyczną – ustosunkowuje się do wypowiedzi rozmówcy – omawia akt komunikacji językowej – uzupełnia własnymi spostrzeżeniami informacje z tekstu na temat zmian w języku współczesnym	– samodzielnie interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem refleksji na temat roli języka w łączeniu ludzi
Wirtualny spacer:	– odróżnia spot reklamowy od innych wytworów reklamy	– wie, co to jest spot reklamowy	– omawia cechy spotu reklamowego	– wyjaśnia mechanizm działania spotu reklamowego	– wykorzystuje funkcjonalnie wiedzę

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
prezentacja spotów reklamowych	– korzystając z pomocy, przygotowuje prosty spot reklamowy	– przygotowuje prosty spot reklamowy	– przygotowuje spot reklamowy	– przygotowuje ciekawy spot reklamowy	o mechanizmach rządzących oddziaływaniem spotu reklamowego do stworzenia oryginalnego spotu reklamowego o wyraźnej roli perswazyjnej
Zebranie i powtórzenie wiadomości	– zna najważniejsze teksty zamieszczone w rozdziale i rozpoznaje ich gatunki – zna najważniejsze terminy występujące w rozdziale – według wzoru tworzy wypowiedzi pisemne w formach: charakterystyka, sprawozdanie, opis przeżyć	– zna prawie wszystkie teksty zamieszczone w rozdziale i rozpoznaje ich gatunki – zna terminy pojawiające się w związku z tekstami z rozdziału – tworzy wypowiedzi pisemne w formach: charakterystyka, sprawozdanie, opis przeżyć	– zna wszystkie teksty zamieszczone w rozdziale i omawia ich cechy gatunkowe – wyjaśnia terminy poznane w związku z tekstami z rozdziału – bezbłędnie tworzy wypowiedzi pisemne w formach: charakterystyka, sprawozdanie, opis przeżyć	– zestawia z sobą teksty z rozdziału i porządkuje je ze względu na problematykę – podaje cechy gatunków reprezentowanych przez teksty z rozdziału – wyjaśnia terminy występujące w związku z tekstami z rozdziału – tworzy ciekawe i rozbudowane wypowiedzi pisemne realizujące wszystkie wymogi form: charakterystyka, sprawozdanie, opis przeżyć	– samodzielnie analizuje i interpretuje teksty z rozdziału – zna, wyjaśnia i funkcjonalnie stosuje wszystkie terminy z rozdziału
Test	– wie, co to jest sytuacja	– wyodrębnia sytuację liryczną	– określa sytuację liryczną	– omawia sytuację liryczną	– bezbłędnie wykonuje

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
sprawdzający	liryczna – wyodrębnia bohatera lirycznego – wskazuje środki językowe – dostrzega osobę mówiącą w wierszu – rozróżnia lirykę bezpośrednią i pośrednią – wymienia główne cechy budowy utworu poetyckiego	w wierszu – przedstawia bohatera lirycznego – nazywa środki językowe – rozpoznaje osobę mówiącą w wierszu – wie, na czym polega liryka pośrednia – wymienia cechy budowy utworu poetyckiego	w wierszu – omawia bohatera lirycznego – omawia środki językowe – przedstawia osobę mówiącą w wierszu – wyjaśnia, czym różni się liryka bezpośrednia od pośredniej – omawia budowę utworu poetyckiego	w wierszu – charakteryzuje bohatera lirycznego – określa funkcje środków językowych – charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu – omawia skutki zastosowania liryki pośredniej w wierszu – omawia budowę utworu poetyckiego w kontekście jego warstwy treściowej	wszystkie polecenia testu
Rozdział III. Wojenna groza					
Krzysztof Kamil Baczyński <i>Z głową na karabinie</i>	– zna termin <i>pokolenie Kolumbów</i> – wie, że niektóre elementy utworu mają znaczenie symboliczne – wskazuje formy gramatyczne ujawniające osobę mówiącą – przypomina, na czym polega	– wie, jakie pokolenie nazywamy pokoleniem Kolumbów – rozpoznaje elementy symboliczne – rozpoznaje podmiot liryczny – rozpoznaje kontrast – wskazuje peryfrazę	– wyjaśnia znaczenie nazwy <i>pokolenie Kolumbów</i> – wyjaśnia znaczenia elementów symbolicznych – charakteryzuje podmiot liryczny – wyjaśnia, które elementy zostały zestawione na zasadzie	– omawia pochodzenie i znaczenie terminu <i>pokolenie Kolumbów</i> – interpretuje znaczenia elementów symbolicznych w kontekście całości utworu – omawia podmiot liryczny jako reprezentanta pokolenia	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem przyczyn i przejawów tragizmu pokolenia Kolumbów

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
	kontrast jako środek poetycki – zna termin <i>peryfraza</i> – ma świadomość tragizmu pokolenia wojennego	– wyjaśnia, na czym polega tragizm pokolenia wojennego	kontrastu – wyjaśnia, czego dotyczy peryfraza – wypowiada się wyczerpująco na temat tragizmu pokolenia wojennego	– wyjaśnia funkcję kontrastu – wyjaśnia funkcję peryfrazy – wyjaśnia, z czego wynika i na czym polega tragizm pokolenia wojennego	
Krzysztof Kamil Baczyński <i>Elegia o... [chłopcu polskim]</i>	– wie, że utwór jest elegią – wskazuje formy gramatyczne pozwalające wyróżnić osobę mówiącą – rozpoznaje bohatera lirycznego – przypomina, na czym polega kontrast; wskazuje przykład metafory	– wie, czym cechuje się elegia – rozpoznaje osobę mówiącą – wskazuje bohatera lirycznego – rozpoznaje kontrast w wierszu – rozpoznaje metafory w utworze	– wyjaśnia, czym cechuje się elegia jako gatunek liryczny – charakteryzuje osobę mówiącą – omawia bohatera lirycznego utworu – wyjaśnia, z czym jest związany kontrast w wierszu – wyjaśnia znaczenia metaforyczne	– wyjaśnia, dlaczego utwór jest elegią – omawia relację między osobą mówiącą i bohaterem lirycznym – tworzy dłuższą wypowiedź związaną z bohaterem lirycznym – wyjaśnia funkcję kontrastu – interpretuje znaczenia wynikające z metafor	– samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem przyczyn i przejawów tragizmu bohaterów
Zbigniew Herbert <i>Nike, która się waha</i>	– wie, kim była Nike – zna termin <i>reinterpretacja</i> – wskazuje bohatera lirycznego – wie, że bohater jest postacią tragiczną	– rozpoznaje motywy mitologiczne w wierszu – wie, na czym polega reinterpretacja – przedstawia bohatera	– omawia motywy mitologiczne wykorzystane w wierszu – wyjaśnia, na czym polega reinterpretacja w wierszu	– wyjaśnia znaczenia motywów mitologicznych występujących w wierszu – formułuje znaczenia związane z reinterpretacją	– samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem znaczeń związanych

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
	– wie, że utwór reprezentuje wiersz wolny	lirycznego – krótko wyjaśnia, dlaczego bohater jest postacią tragiczną – wie, czym cechuje się wiersz wolny	– charakteryzuje bohatera lirycznego – omawia tragizm bohatera lirycznego – wymienia wszystkie cechy wiersza wolnego	motywów mitologicznych – tworzy dłuższą wypowiedź związaną z bohaterem lirycznym – wyjaśnia, z czego wynika i na czym polega tragizm bohatera – omawia budowę utworu	z reinterpretacją motywów mitologicznych
Andrzej Wróblewski <i>Matka z zabitym dzieckiem</i> <i>Syn i zabita matka</i> (reprodukcje obrazów)	– dostrzega podobieństwa tematyczne i estetyczne obu obrazów – dostrzega znaczącą kolorystykę obrazów – dostrzega główną zasadę kompozycyjną obrazów – wymienia bohaterów obrazów – zna termin <i>styl malarstwa</i>	– wskazuje podobieństwa tematyczne i estetyczne obu obrazów – omawia kolorystykę obrazów – omawia kompozycję obrazów – wypowiada się na temat bohaterów obrazów – wie, co składa się na styl malarstwa	– wypowiada się o podobieństwach tematycznych i estetycznych obrazów – omawia funkcję kolorów na obrazach – wypowiada się na temat kompozycji obrazów – zestawia bohaterów obrazów – wymienia główne cechy stylu malarstwa Andrzeja Wróblewskiego	– omawia wyczerpująco podobieństwa tematyczne i estetyczne obu obrazów – wyjaśnia symboliczne znaczenia kolorystyki obrazów – wskazuje znaczenia wynikające z kompozycji obrazów – omawia relacje zachodzące między bohaterami obrazów i sposób ich zobrazowania – omawia styl malarstwa autora obrazów	– samodzielnie analizuje i interpretuje obrazy ze szczególnym uwzględnieniem środków języka malarskiego wykorzystanych dla kreowania znaczeń
Wirtualny	– korzystając z pomocy,	– przygotowuje prosty profil	– przygotowuje profil osobowy	– przygotowuje rozbudowany	– samodzielnie

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
spacer: profil osobowy bohatera	przygotowuje prosty profil osobowy	osobowy		profil osobowy	przygotowuje rozbudowany, ciekawy profil osobowy
Arkady Fiedler <i>Dywizjon 303</i>	– zna najważniejsze elementy świata przedstawionego – wydobywa podstawowe informacje – odróżnia literaturę faktu od literatury pięknej – wymienia wybranych bohaterów – zna środki językowe dynamizujące wypowiedź – krótko opowiada wybrane wydarzenia	– wymienia najważniejsze elementy świata przedstawionego – wydobywa najważniejsze informacje – wie, kiedy utwór należy do literatury faktu – krótko charakteryzuje wybranych bohaterów – nazywa środki językowe dynamizujące wypowiedź – opowiada krótko przebieg najważniejszych wydarzeń	– porządkuje najważniejsze elementy świata przedstawionego – wydobywa informacje – wyjaśnia, dlaczego utwór należy do literatury faktu – charakteryzuje wybranych bohaterów – wie, jakich środków językowych użyć dla zdynamizowania wypowiedzi – opowiada przebieg wydarzeń	– omawia najważniejsze elementy świata przedstawionego – wydobywa i porządkuje informacje – omawia utwór jako tekst reprezentujący literaturę faktu – charakteryzuje bohaterów – stosuje środki językowe dynamizujące wypowiedź – w rozwinięty sposób opowiada przebieg wydarzeń	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem jego walorów dokumentarnych
Jacek Dukaj <i>Xavras Wyżrym</i> (fragmenty)	– wymienia podstawowe elementy świata przedstawionego – wie, czego dotyczył konflikt – prezentuje działania	– zbiera podstawowe informacje o elementach świata przedstawionego – opowiada o konflikcie – opowiada o motywach	– porządkuje informacje o świecie przedstawionym – relacjonuje przebieg konfliktu – ustosunkowuje się do działań	– prezentuje informacje o świecie przedstawionym – prezentuje przyczyny i przebieg konfliktu – ocenia motywy działania	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem oceny postaw bohaterów

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
	bohaterów – wyjaśnia, jak mogą przejawiać się postawy patriotyczne	działania bohaterów – wyjaśnia, czym wyraża się patriotyzm bohaterów	bohaterów – omawia postawy patriotyczne bohaterów	bohaterów – wypowiada się na temat postaw patriotycznych	
Janusz Ordon, Rafał Urbański <i>Wieża</i> (komiks)	– odróżnia komiks od innych tekstów kultury – uważnie ogląda warstwę obrazową komiksu – czyta ze zrozumieniem warstwę językową komiksu – nazywa emocje bohaterów – opowiada najważniejsze wydarzenia	– zna komiks jako tekst kultury – omawia warstwę obrazową komiksu – omawia warstwę językową komiksu – wyjaśnia, jak zostały pokazane emocje bohaterów – relacjonuje przebieg najważniejszych wydarzeń	– wyjaśnia, czym cechuje się komiks jako tekst kultury – wypowiada się na temat warstwy obrazowej komiksu – wyjaśnia, czego dotyczy warstwa językowa komiksu – omawia emocje bohaterów – opowiada przebieg wydarzeń	– omawia wyróżniki komiksu jako specyficznego tekstu kultury – ocenia warstwę obrazową komiksu – ocenia warstwę językową komiksu – wskazuje źródła emocji bohaterów – relacjonuje własnymi słowami przebieg wydarzeń	– samodzielnie analizuje i interpretuje komiks ze szczególnym uwzględnieniem typowych dla komiksu środków wyrazu
Wirtualny spacer: uczniowskie filmy	– zbiera najważniejsze informacje na wskazany temat – przeprowadza krótką rozmowę z wybraną osobą – korzystając z pomocy, nagrywa krótki film	– zbiera informacje na wskazany temat – przeprowadza rozmowę z wybraną osobą – nagrywa krótki film	– zbiera ciekawe informacje na wskazany temat – przeprowadza interesującą rozmowę z wybraną osobą – nagrywa film	– zbiera bogate informacje na ustalony przez siebie temat – przeprowadza ciekawą rozmowę z wybraną osobą – nagrywa ciekawy film	– samodzielnie zbiera, selekcjonuje i porządkuje informacje na ustalony przez siebie temat – przeprowadza interesującą, wyczerpującą

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
					rozmowę z wybraną osobą – nagrywa interesujący materiał, w którym wykorzystuje środki języka filmowego
Aleksander Kamiński <i>Kamienie na szaniec</i>	– przypisuje utwór do literatury faktu – wydobywa podstawowe informacje związane ze światem przedstawionym – zna realia okupacyjnej rzeczywistości – zna termin <i>pokolenie</i> – zna termin <i>tragizm</i> – przedstawia bohaterów – według wzoru tworzy opis sytuacji – stara się brać udział w dyskusji	– wie, czym cechuje się literatura faktu – zbiera najważniejsze informacje związane ze światem przedstawionym – przedstawia realia okupacyjnej rzeczywistości – wie, jaką grupę ludzi nazywamy pokoleniem – ma świadomość tragizmu pokolenia wojennego – charakteryzuje bohaterów – tworzy opis sytuacji – przedstawia argumenty w dyskusji	– wyjaśnia, czym cechuje się literatura faktu – odtwarza najważniejsze informacje związane ze światem przedstawionym – opowiada o realiach okupacyjnej rzeczywistości – wyjaśnia, co łączy ludzi należących do pokolenia wojennego – omawia tragizm pokolenia wojennego – dokonuje pełnej charakterystyki postaci – tworzy dynamiczny opis sytuacji – bierze udział w dyskusji,	– wypowiada się o utworze w kontekście literatury faktu – prezentuje w ciekawy sposób informacje związane ze światem przedstawionym – uzupełnia realia okupacyjnej rzeczywistości samodzielnie zdobytą wiedzą o tych czasach – opowiada o pokoleniu wojennym – wyjaśnia, z czego wynika i na czym polega tragizm pokolenia wojennego – dokonuje charakterystyki porównawczej bohaterów – tworzy dynamiczny opis sytuacji spełniający wszystkie	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem postaw bohaterów

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
			przedstawia argumenty	wymogi tej formy wypowiedzi – bierze aktywny udział w dyskusji – ustosunkowuje się do argumentów innych uczestników dyskusji	
Monika Kowaleczko-Szumowska <i>Galop '44</i>	– rozpoznaje elementy świata przedstawionego – opowiada wybrane wydarzenia – przedstawia bohaterów – według podanego wzoru pisze recenzję książki	– wymienia elementy świata przedstawionego – opowiada o najważniejszych wydarzeniach – charakteryzuje bohaterów – pisze recenzję książki	– porządkuje elementy świata przedstawionego – opowiada o wydarzeniach – dokonuje pełnej charakterystyki postaci – pisze rozwiniętą recenzję książki	– omawia elementy świata przedstawionego – w ciekawy sposób opowiada o wydarzeniach – ocenia bohaterów – pisze recenzję, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem postaw bohaterów
Jan Komasa <i>Miasto 44</i> (film)	– uważnie ogląda film – rozpoznaje najważniejsze środki języka filmowego – zwraca uwagę na grę aktorską – dostrzega w filmie efekty specjalne	– rozpoznaje elementy świata przedstawionego – rozpoznaje zastosowane środki języka filmowego – wypowiada się na temat gry aktorskiej – wymienia przykłady efektów	– wymienia najważniejsze elementy świata przedstawionego – omawia funkcję środków języka filmowego – wstępnie ocenia grę aktorską – wypowiada się na temat	– omawia elementy świata przedstawionego – wyjaśnia, jak za pomocą określonych środków języka filmowego zostały przekazane znaczenia – ocenia grę aktorską	– samodzielnie analizuje i interpretuje film ze szczególnym uwzględnieniem środków języka filmowego wykorzystanych do kreowania znaczeń

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
		specjalnych	wykorzystanych w filmie efektów specjalnych	– omawia znaczenie efektów specjalnych	
Wirtualny spacer: przygotowanie i omówienie materiałów na wystawę	– szuka materiałów we wskazanych źródłach – bierze udział w przygotowaniu ekspozycji	– wybiera odpowiednie materiały na wystawę – przygotowuje ekspozycję	– świadomie wybiera materiały, porządkuje je i tworzy z nich przemyślaną ekspozycję	– gromadzi, selekcjonuje i porządkuje materiały na wystawę – przygotowuje ciekawą, przemyślaną ekspozycję	– samodzielnie dobiera i porządkuje wartościowe materiały na wystawę, organizuje ich przemyślaną ekspozycję według przyjętych zasad
Miron Białoszewski <i>Pamiętnik z powstania warszawskiego</i>	– wie, że utwór jest pamiętnikiem – wydobywa informacje dotyczące powstańczej codzienności – dostrzega dystans czasowy narracji w stosunku do prezentowanych wydarzeń – dostrzega dynamikę i emocjonalizm tekstu – rozróżnia język pisany i mówiony	– wie, czym cechuje się pamiętnik jako forma wypowiedzi – odtwarza najważniejsze informacje związane z powstańczą codziennością – ustala, jaki jest dystans czasowy narracji w stosunku do prezentowanych wydarzeń – wskazuje w tekście środki językowe oddające dynamizm i emocje – wie, czym cechuje się język	– wyjaśnia, czym cechuje się pamiętnik jako forma wypowiedzi – odtwarza powstańczą codzienność – uwzględnia dystans czasowy narracji w stosunku do prezentowanych wydarzeń w omawianiu świata przedstawionego – rozpoznaje i nazywa środki językowe oddające dynamizm i emocje	– omawia utwór w kontekście jego gatunku – opowiada własnymi słowami o powstańczej codzienności – omawia skutki zastosowanego dystansu czasowego narracji w stosunku do prezentowanych wydarzeń – stosuje funkcjonalnie środki językowe oddające dynamizm i emocje – omawia efekty zastosowania języka mówionego w tekście	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem jego formy i języka

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
		mówiony	– wskazuje cechy języka mówionego w tekście		
Czesław Miłosz <i>Piosenka o porcelanie</i>	– wie, że niektóre elementy mają znaczenie symboliczne – wskazuje zdrobnienia – wie, na czym polega apostrofa – wskazuje formy pozwalające rozpoznać osobę mówiącą – łączy tekst z rzeczywistością wojenną	– wskazuje elementy o znaczeniach symbolicznych – ustala, czego dotyczą zdrobnienia – wskazuje apostrofę – rozpoznaje osobę mówiącą – formułuje problematykę utworu	– omawia elementy o znaczeniach symbolicznych – omawia funkcję zdrobnień – omawia funkcję apostrofy – wypowiada się na temat osoby mówiącej – wyjaśnia, jak ujawnia się rzeczywistość wojenna w wierszu	– wyjaśnia znaczenia elementów symbolicznych – omawia znaczenia wynikające z zastosowania zdrobnień – omawia znaczenia wynikające z zastosowania apostrofy – charakteryzuje osobę mówiącą – omawia znaczenia wiersza z perspektywy rzeczywistości wojennej	– samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem jego metaforyki
Ekspozyty z Muzeum Powstania Warszawskiego	– uważnie ogląda ekspozyty – sporządza notatkę według wzoru – prezentuje pierwsze wrażenia po obejrzeniu ekspozycji	– opowiada o ekspozycjach – sporządza notatkę – wypowiada się na temat ekspozycji	– opisuje ekspozyty – sporządza funkcjonalną notatkę – omawia ekspozycję	– omawia ekspozyty w kontekście ich wartości informacyjnej i emocjonalnej – sporządza notatkę, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi	– wyczerpująco omawia ekspozyty ze szczególnym uwzględnieniem ich roli w zachowaniu pamięci o powstaniu warszawskim

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
				– ocenia rolę ekspozycji w kształtowaniu świadomości narodowej	
Wirtualny spacer: relacja z powstania	– we wskazanych źródłach szuka materiałów – korzystając z pomocy, sporządza krótką relację	– zbiera odpowiednie materiały – przedstawia krótką relację	– selekcjonuje materiały i wykorzystuje je do przedstawienia ciekawej relacji	– porządkuje i selekcjonuje materiały – sporządza ciekawą relację	– samodzielnie wyszukuje ciekawe materiały, porządkuje je i przedstawia w ciekawej, wyczerpującej relacji
Władysław Broniewski <i>Ballady i romanse</i>	– wie, czym jest sytuacja liryczna – rozpoznaje bohatera lirycznego – dostrzega w tekście motywy biblijne – rozpoznaje osobę mówiącą – rozpoznaje zwroty z języka potocznego – łączy opisywaną rzeczywistość z kategorią tragizmu	– rozpoznaje sytuację liryczną – odtwarza informacje dotyczące bohatera lirycznego – wskazuje motywy biblijne – rozpoznaje lirykę pośrednią – podaje przykłady zwrotów z języka potocznego – ma świadomość tragizmu sytuacji i postaci	– omawia sytuację liryczną – wypowiada się na temat bohatera lirycznego – omawia motywy biblijne wykorzystane w utworze – określa stosunek osoby mówiącej do prezentowanej rzeczywistości – wyjaśnia, czego dotyczą zwroty z języka potocznego – wyjaśnia, z czym jest związany tragizm w utworze	– omawia sytuację liryczną w kontekście jej tragizmu – wyjaśnia, na czym polega „inność” bohatera lirycznego – omawia funkcje motywów biblijnych – omawia relacje osoby mówiącej z opisywaną rzeczywistością – omawia funkcję zwrotów z języka potocznego – rozważa problem tragizmu sytuacji i postaci	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem tragizmu sytuacji i bohatera lirycznego

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
Józef Mackiewicz <i>Ponary – „Baza”</i> (fragmenty)	– zna terminy <i>Holokaust</i> i <i>Zagłada</i> – czyta tekst ze zrozumieniem – wie, czego dotyczy tekst – wie, że tekst należy do literatury faktu – wskazuje fragmenty, na podstawie których można określić intencje tekstu	– wie, czym jest Holokaust / Zagłada – wydobywa informacje z tekstu – formułuje problematykę tekstu – przypomina wyróżniki literatury faktu – rozpoznaje intencje tekstu	– łączy pojęcie Holokaustu z rzeczywistością wojenną – odtwarza zawartość treściową tekstu – omawia problematykę tekstu – wyjaśnia, dlaczego tekst należy do literatury faktu – formułuje intencje tekstu	– wyjaśnia terminy <i>Holokaust</i> i <i>Zagłada</i> – omawia zawartość treściową tekstu – omawia problematykę tekstu w kontekście innych utworów o tematyce wojennej – omawia tekst w kontekście jego przynależności do literatury faktu – omawia intencje tekstu	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór w kontekście problematyki Zagłady
Ida Fink <i>Wariat</i>	– przypomina rodzaje narracji – wskazuje fragmenty ujawniające emocje bohatera – rozpoznaje intencje wypowiedzi bohatera – dostrzega wewnętrzny konflikt bohatera – postrzega wybór bohatera jako tragiczny	– rozpoznaje narrację pierwszoosobową – nazywa emocje bohatera – formułuje intencje wypowiedzi bohatera – omawia wewnętrzny konflikt bohatera – ma świadomość tragizmu wyboru, przed którym stanął bohater	– przedstawia narratora – omawia emocje bohatera – wyjaśnia, z czym są związane intencje wypowiedzi bohatera – wyjaśnia, na czym polegał wewnętrzny konflikt bohatera – wyjaśnia, z czego wynika tragizm wyboru, przed którym stanął bohater	– omawia efekty zastosowania w opowiadaniu narracji pierwszoosobowej – omawia emocje bohatera i ich źródła – omawia intencje wypowiedzi bohatera w kontekście jego przeżyć – analizuje wewnętrzny konflikt bohatera – omawia wybór bohatera	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem kategorii tragizmu

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
				w kategoriach tragizmu	
Lutek Orenbach <i>Listy z getta</i> (fragmenty)	– odróżnia list od innych form wypowiedzi – wyjaśnia, kiedy wypowiedź ma charakter subiektywny – wskazuje zwroty do adresata – zbiera podstawowe informacje o elementach świata przedstawionego – zbiera podstawowe informacje o rzeczywistości w getcie – wskazuje fragmenty, na podstawie których można określić emocje nadawcy – przypomina, czym cechuje się styl potoczny	– rozpoznaje tekst jako listy – rozpoznaje subiektywizm wypowiedzi – określa adresata – zbiera informacje o elementach świata przedstawionego – odtwarza podstawowe informacje o rzeczywistości w getcie – nazywa emocje nadawcy – rozpoznaje styl potoczny wypowiedzi	– omawia formę wypowiedzi wykorzystaną w utworze – wyjaśnia, z czego wynika subiektywizm wypowiedzi – na podstawie zwrotów do adresata określa relacje między nadawcą i odbiorcą – porządkuje elementy świata przedstawionego – opowiada o życiu w getcie – omawia emocje nadawcy – ustala, z którymi elementami tekstu jest związany styl potoczny	– wyjaśnia, dlaczego tekst reprezentuje list jako gatunek wypowiedzi – wyjaśnia, jak subiektywizm wypowiedzi wpływa na relację o rzeczywistości w getcie – wyjaśnia, jak adresat wpływa na relację zawartą w listach – omawia elementy świata przedstawionego – przedstawia życie w getcie na podstawie utworu i dodatkowych źródeł – wskazuje źródła emocji nadawcy – omawia funkcję stylu potocznego zastosowanego w wypowiedzi	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem wiedzy o Zagładzie
Wirtualny spacer:	– we wskazanych źródłach szuka informacji	– zbiera odpowiednie informacje	– samodzielnie dociera do informacji, porządkuje je	– zbiera, selekcjonuje i porządkuje informacje	– przygotowuje ciekawą, atrakcyjną informacyjnie

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
prezentacja zebranych informacji o Januszu Korczaku, Irenie Sendlerowej	– krótko prezentuje zebrane informacje	– prezentuje zebrane informacje	i przedstawia w sposób ciekawym dla odbiorcy	– prezentuje w ciekawej formie zebrane informacje	i wizualnie prezentację sylwetek
Antoni Słonimski <i>Elegia miasteczek żydowskich</i>	– wie, że utwór jest elegią – wie, o czym mówi wiersz – przypomina, co to jest anafora – dostrzega w wierszu symbole kultury – dostrzega związek wiersza z problematyką Holokaustu	– przypomina, czym cechuje się elegia jako gatunek – określa temat wiersza – wskazuje anaforę – wymienia występujące w tekście symbole kultury – łączy wiersz z problematyką Holokaustu – wypowiada się na temat wartości tradycji	– wyjaśnia, dlaczego utwór jest elegią – omawia tematykę wiersza – ustala, z którymi elementami wiersza jest związana anafora – omawia występujące w tekście znaki kultury – wskazuje związki wiersza z problematyką Holokaustu	– zestawia utwór z innymi tekstami reprezentującymi ten gatunek – określa problematykę wiersza – ustala funkcję anafory – przedstawia rozwiniętą wypowiedź związaną z występującymi w wierszu symbolami kultury – interpretuje wiersz w kontekście wiadomości na temat Zagłady – omawia problem wartości tradycji	– samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem problematyki pamięci, tradycji

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
Tadeusz Różewicz <i>Pomniki</i>	- wymienia znane mu pomniki - podaje z tekstu przykłady związków wyrazowych - podaje przykład metafory - czyta ze zrozumieniem informacje o utworze	- prezentuje informacje o znanych mu pomnikach - podaje z tekstu znaczące związki wyrazowe - wskazuje metafory - zna określenie <i>poezja ściśniętego gardła</i>	- wyjaśnia, w jakim celu stawia się pomniki - ustala, do czego odnoszą się znaczące związki wyrazowe z wiersza - wyjaśnia znaczenia metafor - wyjaśnia znaczenie określenia <i>poezja ściśniętego gardła</i>	- omawia sposoby utrwalania pamięci - omawia znaczące związki wyrazowe - interpretuje znaczenia wynikające z metafor - wykorzystuje termin <i>poezja ściśniętego gardła</i> w interpretacji utworu	samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem problematyki pamięci
Hanna Krall <i>Żal</i> (fragmenty)	- odróżnia literaturę piękną od literatury faktu - łączy utwór z problematyką Holokaustu - ma świadomość konieczności zachowania pamięci o ludziach - prezentuje bohaterów utworu	- wie, że utwór należy do literatury faktu - wskazuje elementy łączące utwór z problematyką Holokaustu - wskazuje sposoby utrwalania pamięci o ludziach - opowiada o wybranym bohaterze utworu	- przypomina wyróżniki literatury faktu - omawia elementy łączące utwór z problematyką Holokaustu - omawia sposoby utrwalania pamięci o ludziach - opowiada o bohaterach utworu	- wyjaśnia, dlaczego utwór należy do literatury faktu - omawia tekst w kontekście problematyki Holokaustu - tworzy rozwiniętą wypowiedź o potrzebie, konieczności i sposobach utrwalania pamięci o ludziach - w wyczerpujący sposób opowiada o bohaterach utworu	samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem problematyki pamięci o Holokauście
Andrzej Sołtyga,	uważnie ogląda pomnik i	wypowiada się na temat	przedstawia wstępne	wyjaśnia różnice między	samodzielnie interpretuje

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
Marcin Roszczyk, Zdzisław Pidek, Upamiętnienie – Mauzoleum w Bełżcu; Peter Eisenman, pomnik Pomordowanych Żydów Europy w Berlinie	mauzoleum – ma świadomość konieczności zachowania przeszłości w pamięci – wymienia elementy pomnika i mauzoleum – wie, że niektóre elementy mają znaczenia symboliczne	konieczności zachowania w pamięci przeszłości – opisuje mauzoleum i pomnik – wskazuje elementy symboliczne	spostrzeżenia o pomniku i mauzoleum – w wyczerpujący sposób wypowiada się na temat konieczności zachowania w pamięci przeszłości – w rozwinięty sposób opisuje pomnik i mauzoleum – wyjaśnia znaczenia elementów symbolicznych	omawianymi obiektami pamięci – rozważa problematykę zachowania pamięci o ofiarach wojny – zestawia w opisie pomnik i mauzoleum – interpretuje obydwie budowle, uwzględniając ich znaczenia symboliczne	obydwie budowle ze szczególnym uwzględnieniem ich znaczeń symbolicznych
Wirtualny spacer: prezentacja miejsc pamięci	– potrafi wskazać przynajmniej jedno miejsce pamięci w swoim regionie – wykonuje zdjęcie tego miejsca i gromadzi o nim informacje – prezentuje miejsce pamięci	– zna miejsca pamięci w swoim regionie – wykonuje fotografie miejsc pamięci – wyszukuje informacje związane z miejscami pamięci w swoim regionie – przygotowuje prezentację miejsc pamięci w swoim regionie	– wymienia miejsca pamięci w swoim regionie – wykonuje staranne fotografie miejsc pamięci – gromadzi informacje związane z miejscami pamięci w swoim regionie – przygotowuje wyczerpującą prezentację miejsc pamięci w swoim regionie	– opowiada o miejscach pamięci w swoim regionie – wykonuje artystyczne fotografie miejsc pamięci – selekcjonuje i porządkuje informacje związane z miejscami pamięci w swoim regionie – przygotowuje atrakcyjną prezentację miejsc pamięci w swoim regionie	– ma obszerną wiedzę na temat miejsc pominięci w swoim regionie, wykonuje ich dokumentację i prezentuje je w ciekawy, oryginalny sposób

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
Zebranie i powtórzenie wiadomości	– zna większość tekstów z rozdziału – rozpoznaje gatunki reprezentowane przez teksty z rozdziału – zna większość terminów pojawiających się w związku z tekstami z rozdziału – pisze proste teksty w formach: opis sytuacji, charakterystyka postaci, recenzja książki, notatka, opis pomnika	– zna wszystkie teksty zamieszczone w rozdziale – rozpoznaje wszystkie gatunki reprezentowane przez teksty z rozdziału – zna wszystkie terminy występujące w związku z tekstami z rozdziału – tworzy formy wypowiedzi: opis sytuacji, charakterystyka postaci, recenzja książki, notatka, opis pomnika	– zestawia z sobą teksty z rozdziału i porządkuje je ze względu na problematykę – podaje cechy gatunków reprezentowanych przez teksty z rozdziału – wyjaśnia terminy występujące w związku z tekstami z rozdziału – tworzy ciekawe wypowiedzi w formach: opis sytuacji, charakterystyka postaci, recenzja książki, notatka, opis pomnika	– omawia teksty zamieszczone w rozdziale – omawia znaczenie gatunków dla sensów naddanych utworów – w trakcie omawiania utworów funkcjonalnie posługuje się odpowiednimi terminami – tworzy ciekawe i rozbudowane wypowiedzi pisemne realizujące wszystkie wymogi form: opis sytuacji, charakterystyka postaci, recenzja książki, notatka, opis pomnika	– samodzielnie analizuje i interpretuje teksty z rozdziału – zna, wyjaśnia i funkcjonalnie stosuje wszystkie terminy z rozdziału
Test sprawdzający	– zna dwa typy narracji – określa podstawowe cechy bohatera – stara się formułować proste wnioski – zna podstawowe środki	– rozpoznaje typy narracji – określa cechy bohatera – formułuje proste wnioski – rozpoznaje środki stylistyczne – pisze rozprawkę	– wskazuje różnice między dwoma typami narracji – podaje przykłady obrazujące cechy bohatera – formułuje wnioski – wymienia środki stylistyczne i	– omawia typy narracji – charakteryzuje bohatera i wyjaśnia, w jaki sposób ujawniają się jego cechy – formułuje rozwinięte wnioski – omawia funkcję środków	– bezbłędnie wykonuje wszystkie polecenia testu

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
	stylistyczne – pisze rozprawkę według wzoru		wskazuje ich przykłady – pisze rozwiniętą rozprawkę	stylistycznych – pisze rozwiniętą rozprawkę, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi	
Rozdział IV. Odsłony rzeczywistości					
Zbigniew Herbert <i>Życiorys</i>	– rozpoznaje życiorys wśród innych form użytkowych – rozróżnia lirykę bezpośrednią i pośrednią – gromadzi informacje o bohaterze lirycznym – wskazuje wersy pozwalające określić sytuację liryczną – dostrzega wewnętrzną kompozycję wiersza – wskazuje wersy, w których jest mowa o wartościach – nazywa uczucia	– wie, czym cechuje się życiorys jako forma wypowiedzi – dostrzega w utworze lirykę bezpośrednią – rozpoznaje bohatera lirycznego – rozpoznaje sytuację liryczną – dzieli tekst na części kompozycyjne ze względu na formy czasu – określa wartości ważne dla bohatera – wypowiada się na temat uczuć bohatera	– wymienia wyróżniki życiorysu – wyjaśnia, dlaczego wiersz reprezentuje lirykę bezpośrednią – przedstawia informacje o bohaterze lirycznym – wskazuje składniki sytuacji lirycznej – omawia kompozycję wewnętrzną utworu – omawia wartości ważne dla bohatera – wskazuje źródła uczuć	– omawia życiorys jako użytkową formę wypowiedzi – dostrzega subiektywizm wypowiedzi poetyckiej – przedstawia dłuższą wypowiedź związaną z bohaterem lirycznym – omawia sytuację liryczną – omawia kompozycję wewnętrzną utworu w kontekście jego zawartości treściowej – omawia światopogląd bohatera lirycznego – omawia uczucia bohatera i ich źródła	– samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem światopoglądu i postawy życiowej osoby mówiącej (bohatera lirycznego)

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
Wisława Szymborska <i>Pisanie życiorysu</i>	– rozpoznaje życiorys wśród innych form użytkowych – przypomina, co to jest frazeologizm – wie, na czym polega ironia – wskazuje wersy mówiące o człowieku – dostrzega relacje między człowiekiem i światem ukazane w wierszu	– wie, czym cechuje się życiorys jako forma wypowiedzi – wskazuje w wierszu frazeologizmy – dostrzega w wierszu ironię – odtwarza obraz człowieka utrwalaony w wierszu – omawia ukazane w wierszu relacje między człowiekiem i światem	– wymienia wyróżniki życiorysu – wyjaśnia znaczenia związane z frazeologizmami – wyjaśnia, przeciwko czemu jest skierowana ironia – omawia obraz człowieka ukazany w wierszu – tworzy wypowiedź na temat ukazanych w wierszu relacji między człowiekiem i światem	– omawia życiorys jako użytkową formę wypowiedzi – wyjaśnia funkcję frazeologizmów w utworze – interpretuje znaczenia związane z kategorią ironii zastosowaną w wierszu – tworzy rozbudowaną wypowiedź prezentującą obraz człowieka ukazany w wierszu – ocenia ukazane w wierszu relacje między człowiekiem i światem	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem relacji między człowiekiem i światem
Piotr Dumała <i>Ściany</i> (film animowany)	– ogląda uważnie film – dostrzega filmowe metafory – zna pojęcie everyman – zwraca uwagę na muzykę w filmie	– przedstawia swoje pierwsze wrażenia po obejrzeniu filmu – wskazuje sceny zawierające metafory – wie, kto to jest everyman – wypowiada się na temat muzyki w filmie	– odtwarza treściową zawartość poszczególnych scen filmu – wyjaśnia znaczenia filmowych metafor – wyjaśnia, kto to jest everyman – ocenia muzykę w filmie	– opowiada własnymi słowami fabułę filmu – interpretuje metaforyczne znaczenia filmu – wykorzystuje termin <i>everyman</i> do interpretacji filmu – ocenia muzykę filmu w kontekście jego znaczeń	– samodzielnie analizuje i interpretuje film ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystanych środków filmowych dla kreowania znaczeń metaforycznych

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
Wirtualny spacer: przedstawianie siebie	– korzystając z pomocy, przygotowuje autoprezentację	– przygotowuje autoprezentację	– przygotowuje rozbudowaną autoprezentację	– przygotowuje autoprezentację w ciekawej formie	– samodzielnie przygotowuje rozwiniętą, ciekawą autoprezentację
Szczepan Twardoch <i>Wieloryby i ćmy. Dzienniki 2007–2015</i> (fragmenty)	– zna dziennik jako gatunek – zna termin <i>autobiografizm</i> – wie, kiedy wypowiedź ma charakter subiektywny – wskazuje fragmenty o znaczeniach metaforycznych – wskazuje fragmenty zawierające refleksje o świecie	– rozpoznaje dziennik wśród innych gatunków – wie, na czym polega autobiografizm – dostrzega subiektywizm wypowiedzi – odtwarza zawartość fragmentów o znaczeniach metaforycznych – odtwarza refleksje autora o świecie	– wymienia cechy dziennika jako gatunku – wyjaśnia termin <i>autobiografizm</i> – wyjaśnia, z czego wynika subiektywizm wypowiedzi – objaśnia znaczenia metaforyczne – omawia refleksje autora o świecie	– omawia cechy dziennika jako gatunku – omawia rysy autobiograficzne w tekście – interpretuje tekst w kontekście jego subiektywnego charakteru – omawia fragmenty o znaczeniach metaforycznych – ustosunkowuje się do refleksji autora o świecie	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem zawartych w nim refleksji o świecie
Magdalena Tulli <i>Szum</i> (fragment)	– czyta tekst ze zrozumieniem – zna pojęcie autokreacji – wskazuje fragmenty opisujące emocje – pisze list według wzoru	– opowiada, o czym mówi tekst – dostrzega w tekście przejawy autokreacji – omawia prezentowane emocje	– wskazuje główne zagadnienia poruszane w tekście – na podstawie tekstu omawia zjawisko autokreacji – omawia przejawy prezentowanych emocji	– określa problematykę tekstu – interpretuje tekst z punktu widzenia działań autokreacyjnych – przedstawia źródła prezentowanych emocji	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem problematyki autokreacji

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
		– pisze list	– pisze ciekawy, rozwinięty list	– pisze ciekawy list, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi	
Alina Szapocznikow <i>Autoportret I</i> i <i>Autoportret II</i> (rzeźby)	– wie, że rzeźba jest jedną z dziedzin sztuki – wyjaśnia, co oznacza słowo <i>autoportret</i> – wymienia podstawowe elementy obu rzeźb – opisuje wstępnie jedną z rzeźb – ma świadomość, że niektóre elementy rzeźb mają znaczenie symboliczne – wie, że rzeźby są zrobione z różnych materiałów	– rozpoznaje rzeźbę wśród innych dzieł sztuki – wyjaśnia tytuły rzeźb – wymienia elementy obu rzeźb – opisuje obydwie rzeźby – wskazuje elementy o znaczeniach symbolicznych – nazywa materiały, z których zostały wykonane rzeźby	– omawia specyfikę rzeźby jako dzieła sztuki – wypowiada się na temat tytułu rzeźb – porównuje elementy obu rzeźb – dokładnie opisuje rzeźby – omawia elementy o znaczeniach symbolicznych – omawia rzeźby z uwzględnieniem materiału, z którego zostały zrobione	– przypomina i omawia poznane do tej pory rzeźby – wyjaśnia tytuły rzeźb w kontekście tego, co przedstawiają – omawia elementy obu rzeźb; – opisuje porównawczo obie rzeźby – wyjaśnia symboliczne znaczenia elementów dzieł – wyjaśnia, jak materiał, z którego zostały wykonane rzeźby, wpływa na ich znaczenia	– samodzielnie interpretuje rzeźby ze szczególnym uwzględnieniem ich metaforycznych znaczeń
Wirtualny spacer: prezentacja autoportretów	– pod kierunkiem tworzy autoportret we wskazanym programie	– w samodzielnie wybranym programie tworzy autoportret	– w samodzielnie wybranym programie tworzy ciekawy autoportret	– tworzy autoportret odzwierciedlający jego indywidualne cechy	– w samodzielnie wybranym programie tworzy interesujący autoportret, wykorzystuje

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
					elementy symboliczne
Marek Hłasko <i>Okno</i>	– wymienia elementy świata przedstawionego – odróżnia narratora od autora – wie, na czym polega narracja pierwszoosobowa – przedstawia bohatera – dostrzega różnice w postawach życiowych narratora i bohatera – omawia przestrzeń	– porządkuje elementy świata przedstawionego – zbiera informacje o narratorze – rozpoznaje narrację pierwszoosobową – charakteryzuje bohatera – omawia postawy życiowe narratora i chłopca – dostrzega symbolikę przestrzeni	– omawia elementy świata przedstawionego – prezentuje informacje dotyczące narratora – dostrzega subiektywizm narracji – charakteryzuje narratora i bohatera – porównuje postawy życiowe narratora i bohatera – wyjaśnia, z czego wynika symbolika przestrzeni	– tworzy wypowiedź, w której prezentuje wszystkie elementy świata przedstawionego – wypowiada się na temat narratora – wyjaśnia skutki zastosowania narracji pierwszoosobowej – dokonuje charakterystyki porównawczej – ocenia postawy życiowe narratora i bohatera – wyjaśnia symbolikę przestrzeni	– samodzielnie analizuje i interpretuje opowiadanie ze szczególnym uwzględnieniem oceny przedstawionych w nim postaw życiowych
Barbara Kosmowska <i>Samotni pl.</i> (fragment)	– przypomina rodzaje narracji – wskazuje elementy, na podstawie których można omówić relacje panujące w rodzinie Pauli – określa emocje bohaterki – wyjaśnia, dlaczego Paula	– rozpoznaje narrację pierwszoosobową – omawia relacje rodzinne Pauli – opowiada o sytuacji emocjonalnej bohaterki – opowiada o zmaganiu się	– omawia stosunek narratora do prezentowanych elementów świata – tworzy dłuższą wypowiedź na temat relacji w rodzinie Pauli – obiektywnie przedstawia sytuację emocjonalną	– omawia funkcję narracji pierwszoosobowej – ocenia relacje panujące w rodzinie bohaterki – ocenia sytuację emocjonalną bohaterki – ocenia sposoby radzenia	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem problematyki samotności

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
	czuje się samotna	bohaterki z samotnością	bohaterki – przedstawia skutki postępowania Pauli	sobie przez bohaterkę z samotnością	
Edvard Munch <i>Krzyk</i> (reprodukcja obrazu)	– zna termin <i>ekspresjonizm</i> – wymienia główne elementy przedstawione na obrazie – dostrzega deformację – wymienia kolory wykorzystane na obrazie – dostrzega główną zasadę kompozycyjną – wie, że niektóre elementy mają znaczenie symboliczne – wymienia postaci przedstawione na obrazie	– wyjaśnia znaczenie terminu <i>ekspresjonizm</i> – wymienia elementy przedstawione na obrazie – wskazuje elementy przedstawione za pomocą deformacji – omawia kolorystykę obrazu – wstępnie omawia kompozycję obrazu – wskazuje elementy o znaczeniach symbolicznych – opowiada o sposobie prezentowania postaci na obrazie	– używa w wypowiedziach terminu <i>ekspresjonizm</i> – omawia elementy przedstawione na obrazie – omawia elementy przedstawione za pomocą deformacji – ocenia kolorystykę obrazu – omawia kompozycję obrazu – omawia elementy o znaczeniach symbolicznych – omawia relacje między postaciami przedstawionymi na obrazie a światem	– wyjaśnia, czym cechują się dzieła ekspresjonistyczne – omawia relacje zachodzące między elementami przedstawionymi na obrazie – omawia funkcję deformacji – wypowiada się na temat znaczeń obrazu eksponowanych kolorystyką – ocenia kompozycję obrazu – wyjaśnia znaczenia elementów symbolicznych – formułuje znaczenia sugerowane sposobem prezentowania postaci na obrazie	– samodzielnie analizuje i interpretuje obraz ze szczególnym uwzględnieniem malarskich środków wyrazu zastosowanych dla przekazania znaczeń
Wirtualny spacer:	– korzystając z pomocy, przygotowuje projekt kartki	– przedstawia graficzny projekt kartki	– przedstawia graficzny projekt kartki	– przedstawia ciekawy projekt graficzny kartki	– samodzielnie przygotowuje oryginalny

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
prezentacja projektów			– omawia zastosowane rozwiązania graficzne	– omawia rolę zastosowanych rozwiązań graficznych	projekt kartki – omawia zastosowane rozwiązania graficzne
Wiesław Myśliwski <i>Kamień na kamieniu</i> (fragment <i>Droga</i>)	– dostrzega główne elementy świata przedstawionego – wskazuje fragmenty, na podstawie których można przedstawić narratora – rozróżnia dwa rodzaje narracji – wie, że niektóre elementy mają znaczenie symboliczne – wie, o czym mówi tekst w znaczeniu dosłownym i naddanym	– wymienia elementy świata przedstawionego – wypowiada się na temat narratora – nazywa rodzaj narracji – wskazuje składniki świata o znaczeniach symbolicznych – formułuje problematykę utworu	– porządkuje elementy świata przedstawionego – omawia postać narratora – dostrzega subiektywizm wypowiedzi – omawia elementy o znaczeniu symbolicznym – omawia problematykę tekstu	– omawia elementy świata przedstawionego – charakteryzuje narratora – określa funkcję narracji pierwszoosobowej – wyjaśnia symboliczne znaczenia elementów – omawia problematykę utworu w kontekście symboliki motywu drogi	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem motywu drogi w kulturze
Andrzej Stasiuk <i>Stary dom</i> (fragmenty)	– dostrzega główne elementy świata przedstawionego – przypomina rodzaje narracji – wskazuje fragmenty o charakterze wspomnienia – ma świadomość symboliki	– wymienia elementy świata przedstawionego – nazywa rodzaj narracji – wie, że tekst ma charakter wspomnienia – wskazuje składniki świata	– określa relacje między elementami świata przedstawionego – dostrzega subiektywizm wypowiedzi – wyjaśnia, kiedy wypowiedź	– omawia elementy świata przedstawionego – określa funkcję narracji pierwszoosobowej – wyjaśnia, z czego wynika wspomnieniowy charakter	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem motywu przemijania

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
	niektórych elementów świata przedstawionego – wie, o czym mówi tekst w znaczeniu dosłownym i naddanym	o znaczeniach symbolicznych – formułuje problematykę utworu	ma charakter wspomnieniowy – omawia składniki świata o znaczeniu symbolicznym – omawia problematykę utworu	tekstu – wyjaśnia symboliczne znaczenia składników świata – omawia problematykę utworu w kontekście motywu zmiany	
Fotografie krakowskich Sukiennic	– wie, że fotografia to jedna z dziedzin sztuki – porównuje fotografie – wie, co to jest punkt widzenia na fotografii – dostrzega główne elementy bryły budowli – opisuje budowlę według wzoru – dostrzega cechy przestrzeni pokazanej na fotografiach	– rozpoznaje fotografię wśród innych tekstów kultury – dostrzega związek między fotografiami – ustala punkt widzenia zaprezentowany na obu fotografiach – wymienia elementy bryły budowli – opisuje budowlę – określa przestrzeń pokazaną na fotografiach	– wymienia główne środki wyrazu w fotografii – wyjaśnia, czego dotyczą podobieństwa fotografii – zestawia punkt widzenia na obu fotografiach – omawia elementy bryły budowli – wyczerpująco opisuje budowlę – charakteryzuje przestrzeń pokazaną na fotografiach	– omawia specyfikę fotografii jako tekstu kultury – wyjaśnia, na czym polega związek między fotografiami – omawia punkt widzenia zaprezentowany na obu fotografiach – porównuje elementy bryły budowli na obu fotografiach – opisuje budowlę, zachowując wszystkie wymogi opisu jako formy wypowiedzi – tworzy dłuższą wypowiedź na temat sposobu fotografowania przestrzeni	– samodzielnie analizuje i interpretuje fotografie ze szczególnym uwzględnieniem motywu zmiany

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
Wirtualny spacer: prezentacja swoich pasji i zainteresowań	– przedstawia krótkie sprawozdanie dotyczące swoich zainteresowań i pasji	– przedstawia sprawozdanie dotyczące swoich zainteresowań i pasji	– przedstawia wyczerpujące sprawozdanie dotyczące swoich zainteresowań i pasji	– przedstawia ciekawe sprawozdanie dotyczące swoich zainteresowań i pasji	– w oryginalny sposób prezentuje swoje pasje i zainteresowania
Konstanty Ildefons Gałczyński <i>Teatrzyk „Zielona Gęś”</i>	– rozróżnia lirykę, epikę, dramat – zna termin <i>miniatura dramatyczna</i> – zna termin <i>groteska</i> – zna termin <i>absurd</i> – wyjaśnia, co go śmieszy w tekstach – dostrzega przerysowanie w utworach	– przypomina cechy dramatu jako rodzaju literackiego – wie, że utwory Gałczyńskiego to miniatury dramatyczne – wie, na czym polega groteska – wskazuje w tekstach przykłady elementów absurdalnych – wskazuje elementy komiczne – wyjaśnia, co zostało przerysowane w tekstach	– wyjaśnia, czym różni się dramat jako rodzaj literacki od liryki i epiki – wyjaśnia, co to jest miniatura dramatyczna – podaje przykłady groteski – podaje przykłady absurdu – omawia elementy komiczne w utworach – omawia elementy przerysowane	– wyjaśnia, dlaczego teksty można zaliczyć do dramatu jako rodzaju literackiego – wyjaśnia, dlaczego utwory nazywamy miniaturami dramatycznymi – wyjaśnia, czym jest groteska jako konwencja literacka – omawia funkcję absurdu w utworach – określa znaczenie elementów komicznych w utworach – wyjaśnia funkcję przerysowań w utworach	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwory ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystanych konwencji literackich
Edward Stachura <i>Życie</i>	– zna termin <i>theatrum mundi</i> – dostrzega różne postawy	– przypomina, na czym polega motyw <i>theatrum mundi</i>	– omawia motyw <i>theatrum mundi</i>	– przypomina i omawia utwory, w których występuje	– samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
<i>to nie teatr</i>	życiowe – wskazuje fragmenty zawierające informacje o osobie mówiącej – wie, o jakich wartościach jest mowa w tekście	– dostrzega kontrast postaw życiowych – zbiera informacje o osobie mówiącej – nazywa wartości, o których jest mowa w wierszu	– omawia kontrast postaw życiowych – wypowiada się na temat osoby mówiącej – omawia wartości, o których jest mowa w wierszu	motyw <i>theatrum mundi</i> – wyjaśnia, z czego wynika i na czym polega kontrast postaw życiowych – charakteryzuje osobę mówiącą – tworzy dłuższą wypowiedź poświęconą wartościom, o których jest mowa w wierszu	szczególnym uwzględnieniem omówienia i oceny zaprezentowanych w nim postaw życiowych
Maria Dańkowska <i>Nastolatki i bon ton</i> (fragmenty)	– zna terminy <i>savoir-vivre</i> i <i>bon ton</i> – wymienia przykłady zasad grzecznościowych – na podstawie tekstu formułuje przykłady reguł grzecznościowych	– wie, czym jest <i>savoir-vivre</i> – na podstawie tekstu wymienia podstawowe zasady zachowania się – na podstawie tekstu formułuje reguły grzecznościowe	– wyjaśnia, na czym polega <i>savoir-vivre</i> – omawia zasady zachowania się, o których jest mowa w tekście – na podstawie tekstu i własnego doświadczenia życiowego formułuje reguły grzecznościowe	– wyjaśnia, czym jest <i>savoir-vivre</i> – omawia ważne dla niego zasady zachowania się – formułuje ważne dla niego reguły grzecznościowe	– samodzielnie analizuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem omówienia zasad grzecznościowych
Wirtualny spacer: konkurs na animatora	– zna termin <i>animator kultury</i> – bierze udział w przygotowaniu zasad	– wie, czym zajmuje się animator kultury – przygotowuje główne zasady	– omawia przykładowe zadania animatora kultury – przygotowuje zasady	– wyjaśnia, czym zajmuje się animator kultury – bierze czynny udział	– kieruje pracami przygotowawczymi do konkursu na animatora

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
kultury	konkursu – stara się brać udział w przeprowadzeniu konkursu	konkursu – bierze udział w przeprowadzeniu konkursu	konkursu – bierze aktywny udział w przeprowadzeniu konkursu	w opracowaniu zasad konkursu – przeprowadza konkurs	kultury – kieruje przeprowadzeniem konkursu
Zebranie i powtórzenie wiadomości	– zna większość tekstów z rozdziału – rozpoznaje gatunki reprezentowane przez teksty z rozdziału – zna większość terminów pojawiających się w związku z tekstami z rozdziału – pisze proste teksty w formach: list, opis budowli, sprawozdanie	– zna wszystkie teksty zamieszczone w rozdziale – rozpoznaje wszystkie gatunki reprezentowane przez teksty z rozdziału – zna wszystkie terminy pojawiające się w związku z tekstami z rozdziału – tworzy formy wypowiedzi: list, opis budowli, sprawozdanie	– zestawia z sobą teksty z rozdziału i porządkuje je ze względu na problematykę – podaje cechy gatunków reprezentowanych przez teksty z rozdziału – wyjaśnia terminy pojawiające się w związku z tekstami z rozdziału – tworzy ciekawe wypowiedzi w formach: list, opis budowli, sprawozdanie	– omawia teksty zamieszczone w rozdziale – omawia znaczenie gatunków dla sensów naddanych utworów – w trakcie omawiania utworów funkcjonalnie posługuje się odpowiednimi terminami – tworzy ciekawe i rozbudowane wypowiedzi pisemne realizujące wszystkie wymogi form: list, opis budowli, sprawozdanie	– samodzielnie analizuje i interpretuje teksty z rozdziału – zna, wyjaśnia i funkcjonalnie stosuje wszystkie terminy z rozdziału
Test sprawdzający	– rozpoznaje mowę zależną i niezależną – podaje nazwy podstawowych	– wyjaśnia, kiedy mamy do czynienia z mową niezależną, a kiedy z mową zależną	– formułuje wypowiedzi w mowie niezależnej i zależnej – podaje przejawy uczuć	– przekształca mowę niezależną w zależną – nazywa i hierarchizuje	– bezbłędnie wykonuje wszystkie polecenia testu

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
	uczuć – dostrzega elementy o znaczeniach metaforycznych – pisze rozprawkę według wzoru	– podaje nazwy uczuć – wskazuje elementy o znaczeniach metaforycznych – pisze rozprawkę	– omawia elementy o znaczeniach metaforycznych – pisze rozwiniętą rozprawkę	uczucia – wyjaśnia znaczenia metaforyczne – pisze rozprawkę, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi	
Rozdział V. Gramatyka					
Głoska i litera Komunikacja językowa: wystąpienia publiczne	– rozróżnia terminy <i>litera</i> i <i>głoska</i> – zna główne sposoby zapisywania głosek – dzieli proste wyrazy na litery i głoski – wie, że <i>i</i> może pełnić w wyrazach różne funkcje – zna podstawowe elementy aktu komunikacji – wie, że wystąpienia publiczne mają specyficzny charakter	– wie, czym są głoska i litera – zna sposoby zapisywania głosek – dzieli wyrazy na litery i głoski – zna funkcje litery <i>i</i> w wyrazach – wymienia elementy aktu komunikacji – wie, na czym polega specyfika wystąpień publicznych	– wyjaśnia, czym jest głoska, a czym – litera – wymienia różnorodne sposoby zapisywania głosek – dzieli trudne wyrazy na litery i głoski – podaje przykłady roli <i>i</i> w wyrazach – omawia elementy aktu komunikacji – omawia specyfikę wystąpień publicznych	– omawia rozróżnienie w języku na litery i głoski – omawia wszystkie sposoby zapisywania głosek – bezbłędnie dzieli trudne wyrazy na litery i głoski – omawia funkcje litery <i>i</i> w wyrazach – omawia relacje między poszczególnymi elementami aktu komunikacji – wyjaśnia, na czym polega specyfika wystąpień publicznych	– bezbłędnie dzieli wszystkie wyrazy na litery i głoski – bezbłędnie określa rolę <i>i</i> w wyrazach – wyczerpująco omawia akt komunikacji – potrafi występować publicznie

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
Podział głosek Komunikacja językowa: odbiorca grupowy w wystąpieniach publicznych	– odróżnia samogłoski od spółgłosek – wie, które narządy artykulacyjne biorą udział w powstawaniu głosek – określa podstawowe cechy głosek – rozpoznaje odbiorcę w wystąpieniach publicznych	– rozróżnia samogłoski i spółgłoski – wymienia podstawowe narządy artykulacyjne – określa cechy głosek – ma świadomość roli odbiorcy w wystąpieniach publicznych	– wymienia wszystkie samogłoski, odróżnia spółgłoski – wymienia narządy artykulacyjne – określa cechy głosek – wypowiada się na temat roli odbiorcy w wystąpieniach publicznych	– wyjaśnia, czym różnią się samogłoski od spółgłosek – omawia rolę poszczególnych narządów w artykulacji głosek – określa cechy głosek – omawia rolę odbiorcy w wystąpieniach publicznych	– omawia proces powstawania głosek – bezbłędnie określa cechy głosek – omawia wpływ odbiorcy na treść i formę wystąpienia publicznych
Sylaba Komunikacja językowa: etykieta językowa	– wie, co to jest sylaba – wie, że sylaby mogą się kończyć na samogłoskę lub spółgłoskę – dzieli proste wyrazy na sylaby – zna podstawowe zasady etykiety językowej	– izoluje sylabę w wyrazie – rozpoznaje sylaby otwarte i zamknięte – dzieli wyrazy na sylaby – zna zasady etykiety językowej	– rozpoznaje różne sylaby w wyrazie – wskazuje, która sylaba jest zamknięta, a która otwarta – dzieli trudne wyrazy na sylaby – stosuje zasady etykiety językowej	– wyjaśnia, czym jest sylaba – wyjaśnia, kiedy sylaba jest otwarta, kiedy – zamknięta – bezbłędnie dzieli trudne wyrazy na sylaby – bezbłędnie stosuje zasady etykiety językowej	– bezbłędnie dzieli wszystkie wyrazy na sylaby – tworzy wypowiedzi zgodne z zasadami etykiety językowej
Akcent wyrazowy Komunikacja językowa:	– ma świadomość konieczności poprawnego akcentowania wyrazów – stara się poprawnie	– wie, na czym polega akcent wyrazowy – poprawnie akcentuje wyrazy – wymienia przykłady wyrazów	– omawia akcent wyrazowy – poprawnie akcentuje niemal wszystkie wyrazy – wymienia różnorodne	– wyjaśnia, na czym polega akcent wyrazowy – poprawnie akcentuje wszystkie wyrazy	– bezbłędnie stosuje akcent w swoich wypowiedziach – funkcjonalnie wykorzystuje wszystkie

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
kompozycja wypowiedzi	akcentować wyrazy – wie, że są wyrazy bezakcentowe – zna najważniejsze znaki interpunkcyjne – tworzy prosty plan kompozycyjny wypowiedzi	bezakcentowych – stosuje najważniejsze znaki interpunkcyjne – tworzy plan kompozycyjny wypowiedzi	przykłady wyrazów bezakcentowych – stosuje różne znaki interpunkcyjne – tworzy rozwinięty plan kompozycyjny wypowiedzi	– zna wyrazy bezakcentowe – funkcjonalnie stosuje wszystkie znaki interpunkcyjne – tworzy funkcjonalny plan kompozycyjny wypowiedzi	znaki interpunkcyjne – tworzy funkcjonalny plan kompozycyjny swojej wypowiedzi uwzględniający tok wyводу
Upodobnienia głosek Komunikacja językowa: kompozycja wypowiedzi	– wie, że istnieje zjawisko upodobnienia głosek – zna podstawowe rodzaje upodobnień – zaznacza i nazywa podstawowe rodzaje upodobnień – stara się stosować wskaźniki zespoleń w wypowiedzi	– wie, na czym polegają upodobnienia głosek – zna różne rodzaje upodobnień – zaznacza upodobnienia i określa ich typy – stosuje wskaźniki zespoleń wypowiedzi	– omawia upodobnienia głosek – zna wszystkie rodzaje upodobnień – poprawnie zaznacza i nazywa upodobnienia – poprawnie stosuje wskaźniki zespoleń w wypowiedzi	– tłumaczy mechanizm powstawania upodobnień – omawia wszystkie rodzaje upodobnień – zaznacza upodobnienia i nazywa wszystkie ich rodzaje – funkcjonalnie stosuje różne wskaźniki zespoleń w wypowiedziach	– rozpoznaje wszystkie rodzaje upodobnień, określa ich typy, poprawnie wymawia – świadomie i celowo stosuje różnorodne wskaźniki zespoleń w wypowiedziach
Norma językowa Komunikacja językowa: formułowanie	– wie, że w działaniach językowych należy stosować się do norm językowych – wie, że istnieją różne normy językowe	– wie, co to jest norma językowa – odróżnia normę wzorcową od użytkowej i potocznej – stosuje się do norm	– wstępnie wyjaśnia, na czym polega norma językowa – rozróżnia różne rodzaje norm językowych – przestrzega norm językowych	– wyjaśnia, na czym polega i czego dotyczy norma językowa – rozróżnia wszystkie normy językowe	– świadomie stosuje się w swoich wypowiedziach do norm językowych różnego rodzaju – formułuje skuteczne

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
argumentów	– w swoich wypowiedziach stara się stosować do norm językowych – formułuje proste argumenty	językowych w większości swoich wypowiedzi – formułuje argumenty	niemal we wszystkich wypowiedziach – formułuje argumenty odpowiednie do problemu	– zawsze stosuje się do odpowiednich norm językowych w swoich wypowiedziach – formułuje przekonujące argumenty	argumenty rzeczowe, logiczne i emocjonalne
Błąd językowy Komunikacja językowa: styl wypowiedzi, figury stylistyczne	– wie, że w wypowiedziach powinno się unikać błędów językowych – rozpoznaje innowacje językowe – zna podstawowe rodzaje błędów językowych – stosuje proste figury stylistyczne w swoich wypowiedziach	– wie, co to jest błąd językowy – odróżnia innowacje językowe od błędów językowych – rozpoznaje różne rodzaje błędów językowych – stosuje figury stylistyczne w swoich wypowiedziach	– wyjaśnia, co to jest błąd językowy – wyjaśnia, w jakich okolicznościach są stosowane innowacje językowe – klasyfikuje większość błędów językowych – stosuje różne figury stylistyczne w swoich wypowiedziach	– wyjaśnia mechanizm popełniania błędów i usterek językowych – ocenia innowacje językowe – klasyfikuje rodzaje błędów językowych – funkcjonalnie stosuje różnorodne figury stylistyczne w swoich wypowiedziach	– świadomie unika popełniania błędów językowych, zna ich rodzaje i mechanizm powstawiania – świadomie i funkcjonalnie stosuje różnorodne figury stylistyczne w swoich wypowiedziach w zależności od zamierzonego celu
Poprawne używanie słownictwa Komunikacja językowa:	– stosuje proste związki wyrazowe – zna pojęcie szablonu językowego – ma świadomość znaczenia	– wie, co to są związki wyrazowe – rozpoznaje szablony językowe – rozpoznaje pozasłowne	– wyjaśnia, co to są związki wyrazowe – unika stosowania szablonów językowych – omawia pozasłowne	– wyjaśnia mechanizm tworzenia związków wyrazowych – krytycznie ocenia stosowanie szablonów językowych	– świadomie i celowo stosuje poprawne związki wyrazowe w wypowiedziach – unika stosowania

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
pozasłowne elementy wypowiedzi	pozasłownych elementów wypowiedzi	elementy wypowiedzi	elementy wypowiedzi	– określa znaczenie pozasłownych elementów wypowiedzi	szablonów językowych i krytycznie ocenia je w cudzych wypowiedziach – świadomie stosuje pozasłowne elementy w swoich wypowiedziach
Style funkcjonalne języka. Zasady dobrego stylu Komunikacja językowa: wygląd zewnątrzny przy wystąpieniach publicznych	– wie, co oznacza termin <i>styl wypowiedzi</i> – zna nazwy funkcjonalnych stylów wypowiedzi – stara się posługiwać w swoich wypowiedziach odpowiednio dobranym stylem – ma świadomość wagi odpowiedniego wyglądu przy wystąpieniach publicznych	– wie, co składa się na styl wypowiedzi – rozpoznaje funkcjonalne style języka – wymienia cechy dobrego stylu – stara się dbać o odpowiedni wygląd przy wystąpieniach publicznych	– omawia wyróżniki stylu wypowiedzi – omawia wyróżniki funkcjonalnych stylów wypowiedzi – omawia cechy dobrego stylu – dba o odpowiedni wygląd przy swoich wystąpieniach publicznych	– wyjaśnia, co to jest styl wypowiedzi i co się na niego składa – stosuje różne style funkcjonalne w swoich wypowiedziach – dba o poprawność stylu swoich wypowiedzi – świadomie dobiera strój i wygląd do swoich publicznych wystąpień	– zna style funkcjonalne i omawia ich wyznaczniki – świadomie i celowo dobiera styl do swoich wypowiedzi – świadomie dba o odpowiedni wygląd przy publicznych wystąpieniach
Rozdział VI. Siła wiedzy. Utrwalamy wiadomości z klas 1–3					
Dorota Korwin- Piotrowska <i>Rodzaje i</i>	– ma świadomość różnorodności piśmiennictwa – odróżnia fikcję od	– odróżnia literaturę piękną od innych typów piśmiennictwa – wie, na czym polega fikcja	– podaje przykłady utworów należących do literatury pięknej	– wyjaśnia, czym cechują się utwory zaliczane do literatury pięknej	– bezbłędnie klasyfikuje rodzajowo utwory należące do literatury pięknej

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
<i>gatunki – sfera wpływów (fragmenty)</i>	rzeczywistości – rozróżnia lirykę, epikę, dramat	literacka – zna wszystkie rodzaje literackie, wymienia ich cechy	– podaje przykłady elementów fikcyjnych – omawia cechy poszczególnych rodzajów literackich	– wyjaśnia, czym jest fikcja literacka – rozpoznaje wszystkie rodzaje literackie – podaje przykłady utworów należących do liryki, epiki i dramatu	– podaje przykłady utworów należących do różnych rodzajów literackich, samodzielnie je analizuje i interpretuje
Michał Głowiński, Aleksandra Okopień- Sławińska, Janusz Sławiński <i>Świat przedstawiony utworu literackiego wobec rzeczywistości (fragmenty)</i>	– odróżnia realizm od fantastyki – zna termin <i>groteska</i> – zna termin <i>absurd</i> – rozróżnia elementy świata przedstawionego w utworach literackich	– wstępnie omawia realizm i fantastykę jako dwa sposoby pokazywania rzeczywistości w literaturze – wie, na czym polega groteska – wie, na czym polega absurd – wymienia elementy świata przedstawionego w utworach literackich	– wyjaśnia, na czym polega realistyczne, a na czym fantastyczne obrazowanie świata – wskazuje podstawowe cechy groteski – podaje przykłady absurdu – omawia elementy świata przedstawionego w utworach literackich	– zestawia z sobą konwencję realistyczną i fantastyczną – wyjaśnia, czym jest groteska i podaje jej przykłady – wyjaśnia funkcje absurdu – charakteryzuje elementy świata przedstawionego w utworach literackich	– analizuje i interpretuje utwory ze szczególnym uwzględnieniem konwencji literackiej
Julian	– rozpoznaje język poetycki	– wie, czym cechuje się język	– omawia istotę języka	– wyjaśnia, na czym polega	– analizuje i interpretuje

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
Krzyżanowski <i>Obrazowość języka</i> (fragmenty)	– dostrzega artyzm języka – zna podstawowe środki języka poetyckiego – rozpoznaje porównanie i metaforę	poetycki – wie, na czym polega artyzm języka – wymienia podstawowe środki języka poetyckiego – zna mechanizm powstawania porównania i metafory	poetyckiego – omawia wyznaczniki artyzmu języka – omawia środki języka poetyckiego – omawia mechanizm powstawania porównania i metafory	specyfika języka poetyckiego – wyjaśnia, na czym polega artyzm języka – wymienia i omawia rozmaite środki języka poetyckiego – objaśnia funkcje porównania i metafory	teksty ze szczególnym uwzględnieniem ich języka
Krzysztof Biedrzycki <i>Interpretacja – szkoła rozumienia</i> (fragmenty)	– czyta tekst ze zrozumieniem – odróżnia analizę od interpretacji – stawia pytania do tekstu – dostrzega problematykę tekstu	– wie, co składa się na analizę utworu literackiego – wie, na czym polega interpretacja utworu literackiego – formułuje podstawowe wnioski analityczne i interpretacyjne – odczytuje podstawowe sensy utworu	– pod kierunkiem dokonuje analizy utworu literackiego – pod kierunkiem dokonuje interpretacji utworu – formułuje wnioski analityczne i interpretacyjne – odczytuje sensy utworu	– dokonuje analizy utworu literackiego – dokonuje interpretacji utworu literackiego – formułuje wnioski analityczne i interpretacyjne związane z różnymi płaszczyznami tekstu – rozpoznaje znaczenia dosłowne i naddane utworu	– samodzielnie dokonuje pełnej analizy i interpretacji utworu literackiego
Renata Przybylska <i>Język jako system</i>	– wie, co to jest znak językowy – wie, że język jest systemem – rozróżnia warstwy języka	– wyjaśnia, co to jest znak językowy – postrzega język jako system	– podaje przykłady znaków językowych – wypowiada się na temat	– wyjaśnia, co i dlaczego jest znakiem językowym – wyjaśnia, co to znaczy, że	– posiada wiedzę o systemie języka i funkcjonalnie

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
znaków (fragmenty)	– podaje przykłady elementów systemu językowego	– wymienia wszystkie warstwy języka – wymienia elementy systemu językowego	języka jako systemu – wypowiada się na temat różnych warstw języka – omawia niektóre elementy systemu języka	język jest systemem – omawia wszystkie warstwy języka – omawia elementy systemu językowego	wykorzystuje ją przy odbiorze i tworzeniu tekstów
Jadwiga Kowalikowa <i>Komunikacja językowa</i> (fragmenty)	– wie, na czym polega komunikacja językowa – zna termin <i>kompetencja komunikacyjna</i>	– wymienia składniki aktu komunikacji – wie, na czym polega kompetencja komunikacyjna	– wyjaśnia, na czym polega komunikacja językowa – wyjaśnia, na czym polega kompetencja komunikacyjna	– omawia składniki aktu komunikacji – prezentuje wysoki poziom kompetencji komunikacyjnej	– uczestniczy w różnorodnych aktach komunikacji jako nadawca i odbiorca
Zygmunt Saloni <i>Jak pisać wypracowania?</i> (fragmenty)	– pod kierunkiem tworzy proste teksty według wzorów	– tworzy teksty w różnych formach wypowiedzi	– prezentuje wysoki stopień umiejętności tworzenia tekstu	– tworzy pisemną wypowiedź zgodnie z wszystkimi wymogami sztuki tworzenia tekstu	– jest świadomym i kompetentnym twórcą różnorodnych tekstów